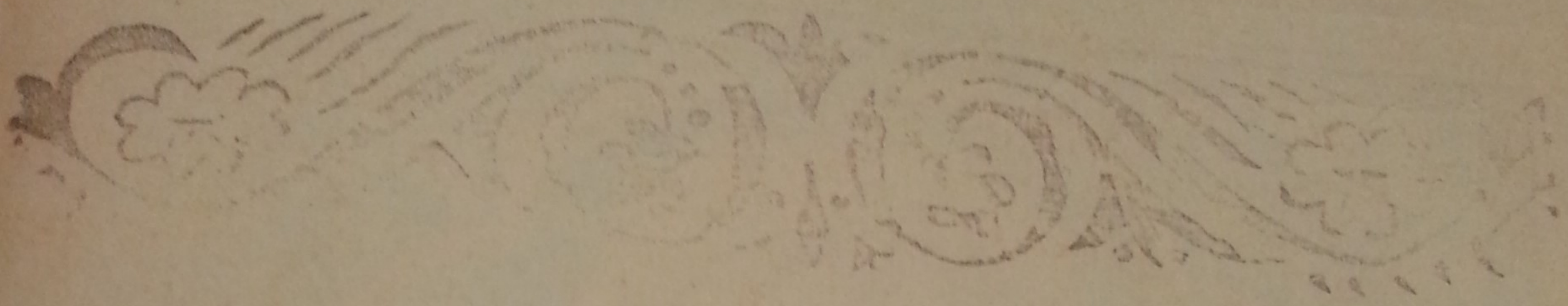

رەدە كىتابى

رەدە

مەن

بوساندا :

- 1 - فاشيزم اوستيدىن غەلبە كۈنى « 9 - ماى » ۋە خەلق خاقارا
احوال - - - - - (م . ضيام نطقى)
- 2 - ش . ت . ا . ي . ت . تارباغاناى وبلايتلىك كومىتېتى طرفىدىن
اوتكوزولگەن برنجى نوومەتلىك تارباغاناى وبلايتلىك باشلار كونفرېنسىيەسىنىڭ
قرارى .
- 3 - پۈتۈن شەرقى تۈركىستان باشلار يىغە مەراجىعت .
- 4 - عرق نەزەرىيەسى - - - ز . قەدىرى .
- 5 - قانلىق داغلار - - - « تەجرىبى »
- 6 - فاكىتلار - - - (آزاد شەرقى تۈركىستان گېزىتەيدىن)
- 7 - كۈلدۈر گېلى كەلدىم (شەئىر) - - - « قەزىق »
- 8 - قارا شەئىرگە يۈرۈش (خەيكاىه) - - - « ز . قى »
- 9 - ھەردە جەلپىك تەشكىلاتلاردا - - - م . ضيام .

فاشىزىم اوستىدىن غلبە كۈنى (9 - ھامى) ۋە ھاضر قى خاق ئارا احوال

(9 - ھامى خاطرە بېغىنىدا م زىيامنىڭ سوزلىگەن نطقى)

« 9 - ھامى » - انسانىيەت تارىخىنىڭ ايلخار قرقىيىيانىنى يوتوتوش ۋە دۇنيا خلقىنى قوللوفقا چوشوروش اوچون آلدى بلەن قاراقچىلىق ، وحشىلىك يولىغا اتلانغان فاشىزىم گىرمانىيەسىنىڭ اتقاقچى ئەللەر آلدىدا شرطسىز ئەسلىم بولوش اکتىغا قول قوئانغان غلبە كۈنىدور . شۇنىڭ بلەن بىللە بوگۇن انسانىيەتنىڭ تارىخى رواجلىنىش قانونىنى آر قىغا بوراب ، اونتورا عصر قوللوفىنى تىك لەشكە اورونغان مەصب ، مستىد كوچلەر نكەو بوزىدىكى نىقابى ىرتىلىپ ، استىقىبا مى گەيرانلىققا يوز تانقان ۋە نرقى پەر ۋەر خلقىيل كوچلەرنىڭ غلبە قازىنىدىغانلىقىغا گواھلىق بىرىدىغان تارىخى اهمىيەتلىك غلبە كۈنىدور . شوڭلاشقا بو كۈن بىتون دۇنيادىكى تىنچلىق ۋە خلقىلىقنى سوبىگوچى ئەللەردە ، بولوبمۇ فاشىزمنى ئار - مار قلىشىدا ايك آندىنى اوروندا حل قىلغۇچى رولنى اوينىغان سوويت اتقاقىدا « 9 - ھامى تارىخى بايرام كۈنى » بولوب قلىدى . بىتون دۇنيا خلقىغا تىنچلىق ۋە خلقىلىق غلبە بەسىنى كەلتۈرگەن بو كۈننى ، شرقى قوراكستان خلقىارمۇ خوشاللىق بلەن خاطر لەپ اوتوشكە تىگىشلىك بىز .

برنجى جهان، خار بەسىدىن گىبىنكى خلقى
آرا احوال

برنجى جهان معاربەسى جھانگىر لىك قارمۇ - قارشىلىغىنى حل قىلىپ نىدىك ، مستەملىكە ۋە بىرم مستەملىكلەر سىلەسىنى مۇ حل قاپىغانلىقى ھەمىگە معلوم اوروش

جەريانىدا بارلىق مەشقت مەختكەشلەر ، مس تەملىكە ۋە بىرم مستەملىكلەردىكى ئىزىلگەن ئەللەر اوستىگە چوشكان ايدى . نتيچىدە منفعەت ، آز سانلىق اوروشقۇ كافىتالىستلار اوچون بولدى . بو احوال ئىزىلگەن ئەللەر آڭىدا جھانگىرلىك آغدورولمىغىچە آزادلىق ۋە مستەملىكنىڭ قولغا كەلمەسلىكىنى پەيدا قىش بلەن بىتون دۇنيا بويىچە خلقىلىق ، ھامى آزادلىق اوچون بولغان انقلابى ھرىكلەر كوچەيدى . شۇنىڭ اوچون سىلەنغان جھانگىرلار اوزلارنىڭ بورونقى آلدش « قانۇن » ، ھىلە مكرار بلەن ادارە قلىش اوصوللىرىنى ئاشلاب ، توغرىدىن - توغرى خلقى ئەركىنلىكى ۋە حقونىغا ، شۇنىڭ بلەن ترقى پەرۋەر خلقىيل عنصرلارغا ھجوم قلىپ خلقىنى قورال ھاكىمىتى استىدا مەجبورى ادارە قلىش فاشىزىم يولىغا اتلاندى . بىر جى جھان اوروشىدا بارلىق منفعەتلىرىدىن آىر رىباغان گىرمانىيە ۋە دۇنيا دا آز مستەملىكە لەرگە اىگە بولوب قانۇن ايتلىپ ، ياپونىيە جھانگىرلىرى اوز مەلكىتلىرىدىكى اشچى ، دىوقانلار ۋە كوچىچىلارنىڭ خلقىيل انقلابى ھرىكىتىنى بىشىش ، اقتصادى كرىزىسدىن قوتولوش ، دۇنيا بويىچە ھكمرانلىق ادارەسىنى كىڭەيتىش اوچون مەملىكەت اىچىردىكى آز سانلىق زىيانداش مەصب عنصرلارنى فاشىزىم روجىدا تىرىپىلەشكە باشلىدى ۋە بىتون اشلەپ چىقىشنى مۇخى حالدا ھرىپىلەشتۈرۈپ ماڭدى . شۇنداق قلىپ فاشىزىم 1922 . يلى ايتلىپ مۇسۇ

لین رهبرایگیده ، 1931 - یلی یاپونیه : «
1933 - یلی گیرمانیهده میدانیغا کلا
دی .

معلومکی ، جهانگیرلیک - کاپیتالیزم
نیک یوقوری بلسقوچی بولوب ، فاشیزیم -
جهانگیرلیکنیک آخرفی جان تالیشیواتقالووه .
شیبانه شهکلی ، او شونک اوچون مستحکم
بولمیفان هاکیمیتدور . فاشیزیم میدانغا
کیلیش بلان دونیا بویجه وه حشیللیک ، قاز
خدرلوق ، یرنقرچاقوق بولیفا قاراب حرکت
لهزری . یعنی 2 - چون ادروشیفا قاراب
یونهارلی .

گیرمانیه ، اینالییه ، یاپونیه فاشیست
لری دونیا تهنطیفینی بوزوش اوچون 3 مه
بلیکت برلیکده مخفی حربی فلان توزهپ
« رام » ، « بیرلین » ، « توکیئو » او
قی حاصل قلدی . اولار اوچوفدین - او -
چوق قاراقچیلیق اشینی باشلاش اوچون ملته
لر اتفاقیدین قول سپاکیب چقدی . شونک
بلان 1931 - یلی یاپونیه ، ماجور بیعتی ،
1935 - یلی اینالییه حبشستاننی بیسب آل
دی . 1936 - یلی گرمانییه ، ایتالییه ، بر
لیکده اسپانیهدیکی اسپاچی فاشیست فراز
کرغا یاردهم قلاب اسپانییه خلقچیلار یگده هجوم
قلدی . 1937 - یلی یاپونیه ، خطیفای همو
قی بوزلوق هجوم باشلیدی . دیماک فاشی
ست قاراقچیلاری 2 - چون مخاریدهسیبگه
قاراب ماگدی . بو مذگیده فقطلا سو
وبتلر انقانی تانچاق بوزور ، خلقچیلیق
تهللهرنی اوروشقا ، تجاویزچیلوق ، فارشی
فاشیستلارک قاراقچیلیق حرکتیه توساب ،
دونیا تهنطیفینی سافلاشقا ئرنلیدی لکین
کورونوشده اوزینی « خاقچول » دەپ آندی
بلان ئەنگیلییه ، فرانسییه جهانگیرلری فاشی

سنلارنک قاراقچیلیق حرکتینی توساشقا
گوشمیدی . بلکی فاشیستلار کورونوشده
دونیا دیک ایك خلقچیل کوچدین یعنی کلا
مونیسنلاردین ساقلینش فیقابی آستیدا حر
کتلهنگهنده فاشیزمنک قاراقچیلیق حرکتیه
گه یول قوبوش ، وه « آریلاشماسلیق فوزیه
سیهسی » نی قولونوب فورصت حاضر -
لاب بهردی . 1938 - یلی ئەنگیلییه ، فراز
سیه وه گیرمانیلر آریسیدا ارنکوزولگن
میونبخن کونفریتسیهسیدین کیینلا ، چه
خوسلاواکییه سیدیت رایونینک گیرمانیه
فاشیستلارغا « تقدیم قلنشی » یوقوریدا
سوزلەنگن « یول قوبوش وه « آریلاش
ماسلیق » فوزیتسیهسینی قوللانغان ئەنگیل
یه ، فرانسییه ههتگیرلرینک فاشیستلارنی
کامونتیرینگه قارشى اشلمتشکه قلغن فیبری
هواھلیق وه ایلتقانلرینک گودیایک دەلیله
دور . شو تالاشقا اولار فاشیست قاراقچیلار
نک وه حشیلبانه ههت کیتینی لیگا نوتسیهده
قلش نوغورسیدیکى سوویتلار انقافینک نک
لمیفینی هیماه قلمیفان ایدی .

جهانگیرلهرنک منفعت یوزه سیدین بول
من قارمو - قارشیلیق نطهئی نظریده نو
روب ایتقاددا ، « آریلاشماسلیق » سیاس
تی بلان یول قویوش فوزیتسیهسی نی
قوللانغوچیلارنک مقصدی فاشیزمغلخبری -
خراھلیق بللوروب ، عهومی منفعتنی قاشی
ستلار اچونلا تقدیم قلشدین عباره تمیدی ؟
یون ، اندیق لمس ایدی . اولاردیکی مقصد
وه کرنگن امید نوبتی چوک ایدی . او
بولسیمو ، فاشیست دولتلرینک کامهونیزم
غا قرشی حرکتینگه اوششاق دولتلرنی قر
یان قلیب بیریش بلان وقتلیق فاشیستلار
نی کوچلریتپ ، یواو وئنی فاشیستلار بلان

سوويتلەر اتفائى اوتتورسىدىكى چوڭ او روشقا آيلاندوروب ، هر ايگكى طرف عا جيزلانغاندىن كىيىن ، اوزار يىنك حكوران حقوقلرى نطقەشنى نظرىدىن بارلقا كەلگەن شرطلرىنى مەجبورى قىبول قلدوروش دىن عبارت ايدى . لكىن بو مقصد خام خىيال بولوب چقىغۇ دەيمەن .

فلىشىست قاراچىلرى ، او خىيال پەرە ستلەرنىڭ چوچومەل مقصدى آرقىسىدا كەلگەن فورسەتدىن فايدىلىنىپ ، تەلوزچىلىق حر كىتىنى جەلى رەوېشە المىب باردى . 1939 . يلى ايتالىە آلبانىيەگە ھجوم قىلدى .

بەنە شو يلى گىرمانىيە چىخوسلاوا كىيەنى ، اوسترىيەنى ، وىنگىرىيەنى بىسب اىلىپ ۋە مېملىنى پوتونلا يوتوب آلدى . نتيجىدە 1939 . يلى سېنتەبر آيدا فلىشىستلار گىرمانىيەسى پولشاغا ھجوم قىلىش بىلەن ئەنگىلىيە ، فرانسە جەانگىرلار يىنك منفعىتىگە بى واسطە چاشگال سالغان ايدى ؛ خىيال پە

رەستلەرنىڭكو بارىسى اىچىشىشقا باشلىدى . اولار امدى داوا تاپمىسا ساكار اتقاچوشوب قالايدىغان بولدى . احوال بو يەرگە كەلگەندە 2 . جەانگىرلىك خراكتىردىكىسى او روش دونياغا توغولدى . گىرمانىيە ، ايتالا يە ، ياپونىيە فلىشىست اوقى بر صفدە ، كو رونوشدە اوزىنى خەلقچىل دەپ آتىغان ئەزگىلىيە ، فرانسىيە جەانگىرلار فلىشىستلار صفىگە قارشى اوروشقا آنلاندى .

1940 . يلى فلىشىستلار گىرمانىيەسى سوويتلار اتفائى بىلەن « 10 يىلىق ھجوم قىلىش ماسلىق » شرطنامىسىنى تەزوشنى طلب قىلدى . سوويتلەر اتفائى دونيا تىچلىق ساقلاش ميدانپدا توروب بو طالبنى قىبول قىلدى .

فلىشىستلار گىرمانىيەسى ياروفادىكى بر قانچىلىغان دولتارنى حتى دونيادا ك كوچە

لموك آتالغان فرانسىيەنى اوزىگە قاراقتاندىن كىيىن قاراچىلىق حر كىتى بىلەن تەكەببور لىنپ ، 1941 . يلى 22 . ايبوندا ايكى مەلمىكت آراسىدا توزولگەن اىدابىتكە خىانت قىلىپ سوويتلار اتفائىغا ھجوم قىلدى . سوويتلار اتفائى وطننى ھىمايە قىلىش ، قاشىست قاراچىلرىنى يوقوتوش ۋە دونيا تىچەلمىغىنى ساقلاش مقصدىدە فاشىزمغا قارشى كورەشگە آنلاندى .

بو مەگىلدە ياپونىيە فلىشىستلرى بتون آزانى بىسب اىلىش مقصدىدە اولوغ او كىيىنكى ئەنگىلىيە ، آمېرىكا منفعىتلار بىگە تىچەلمىز قىلدى .

ئەزگىلىيە ، آمېرىكا دولتلىرى قاشىزم دىن قوتولوب ، دونيادىكى منفعىت ، حقوقلارنى ساقلاپ قىلىش مقصدىدە سوويتلار اتفائىنىڭ فاشىزمغا قارشى كورەش صفىگە اويوشتى . عھوماو بو مەگىلدە خلق آرا ۋەضىعتدە برنجى سوويت ، ئەزگىلىيە ، آمېرىكا دولتلىرى بىلەن مەركەزلىك اتفانچىلارنىڭ فاشىزمغا قارشى برلەشمە صفى بىلەن

گرمانىيە ، ايتالىيە ، ياپونىيە فلىشىستلار يىنك قاراچىلىق ، فلىشىستلىق صفىنىڭ اوتتورسىدىكى كورەش بولوب گەودىلەندى . شونىڭ بىلەن قىلىپ ، 2 . جەان اوروشىنىڭ اوتتورسىدىكى پوتون دونيانى قاپلىدى .

بو اوروشدا فلىشىستلار قاراچىلىق ، ۋەشىلىك بىلەن دونيادا اورنا عصر قوللۇغىنى تىكلەش مقصدىدە تارىخى مەنىيەت نامۇنىلارنى يوقوتوشقا كرىشتى . لەيكىن فاشىزمغا قارشى مېداندىكى ئەللەر بولوب سوويتلار اتفائىنىڭ جىسور خەلقى ۋە جىسور قزىل آرمىيەسى بۇرۇنكى كوچى بىلەن غلىبە

زىمغا قارشى عجاب اولوغ كورەش و ظفىلارنى بىلەكسىگە آلدى . خصوصاً سوويت قزىل آرمىيەسى ۋە سوويت خەلقى عھومى سۈرەتدە صفر بىرلىككە كېلىپ ، فلىشىستلارنىڭ « چاقماق » ايلداملىغىدىكى سوقوش

توساشقا
رونوشدە
يعنى كا
تېدا حر
حر كىتى
ق قوزىتە
حاضر
قراز
زولگەن
) ، چ
بىر مائىيە
قورىدا
آرىلاش
ئەنگىل
لارنى
اىپىرى
دەلىي
تچىلار
دەھار
ك نك
ن بول
دە نو
سېلا
نى
رى
قاشى
دى
قصل
ار
بىزم
ق
تار
د

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com
بۇ كىتابنىڭ مەزمۇنى ئۇيغۇر تىلىدا يازىلغان بولۇپ ، ئۇيغۇر تىلىدا يازىلغان كىتابلارنىڭ بىرىدۇر .

كىتىمنى توختالدى . اوروشنىڭ بارلىق
 مەشغۇللىرىگە بەرداشلىق بېرىپ غلبە اوستىدە
 كە غلبە قازىنىشقا قاراپ ھەركەت قىلدى .
 فاشىست قاراقچىلىرى سوويتلەر ئىنقىلابىغا
 ھۇجۇم قىلىشقا : سوويت تۈزۈمى بوش ،
 ھۇجۇم قىلىش بىلەن رېسپوبلىكىلار ، اشچى -
 دېھقانلار اونتورسىدا نىظام توختولمىدى
 دەپ اويلىغان ايدى . نىكسچە سوويت خەلق
 قى اوروش دەۋرىدە مىلى كورولمىگەن
 دەرىجىدە مەھكەم بىرلىشىپ ،
 ايشلەپ چىقىرىش ۋە بارلىق ھەرىكەتنى فا-
 شىزمنى يوقۇتۇشقا بېقىشلىدى . نەتىجەدە
 فاشىستلار گېرمانىيەسى 1945 - يىلى 8 مايدا
 1۹ ئىنقىلابى دولتىر ائىدىدا شىرطسىز تەسلىم
 بولۇش كىتىمىغا قول قويدى . 9 - مايدا
 ايه كۈنى بولۇپ قالدى .

يو اوروشدا فاشىستلار ارمىەسى نىمە
 اوچۇت مغلۇب بولدى ؟

قاراقچىلىق ، ۋەھشىلىك فاشىزىم مە-
 كورسىدە تەربىيەلەنگەن فاشىستلار ارمىەسى
 دۇنيا انسانلىقنىڭ آزادلىقى ، مەستەللىكىنى
 يوقۇتۇش ، تارىخى مەدەنىيەت ، تەرەققىيەت
 ۋە مۇنەزىرىنى يوقۇتۇش ، اورتا عصر قوللو-
 غىنى تەكلىمىگە اورۇنغۇشقا دۇنيا انسان لىرى
 نىڭ غەلبىتىگە اوچراپ ، دۇنيادا يالغۇز يى-
 تم قالدى . اولار دۇنيا خەلقى ائىدىدا ۋەھ-
 شىلىك بىلەن تۇتۇلدى . شۇنىڭ اوچۇن
 خەلق ھەممەتنىڭ خېرى خواھلىقىدىن
 مەھرۇم قارى .

سوويت خەلقى ۋە سوويت قىزىل ار-
 مىيەتنىڭ غلبە قازىنىشى بىلەن سەبب بولسا ،
 سوويت قىزىل ارمىەسى ۋەتىنىنى ھەم ايشلەش ،
 قاراقچى فاشىزمنى يوقۇتۇپ بىتون دۇنيا
 ئىنقىلابىنى اورۇنۇش ، دۇنيا انسانلىقنى

فاشىزىم آفېتىدىن قوتۇلدۇرۇشقا كورەش
 قىلغانلىقىدىن دۇنيادىكى ايزىلگەن اللەر ، تىر-
 قى پرومىر آدمەلەرنىڭ ھەممەسى سوويتلار
 اتفاقنىڭ فاشىزىمغا قارشى كورەشىگە ھەر
 جەھەتتىن خېرى - خواھلىق ۋە ياردەم قىل-
 دى . شۇنىڭ بىلەن بارلىق سوويت خەلقى
 قىزىل ارمىەنىڭ مەدەنى - مەدەنى جەھەتتىن
 بولغان بارلىق ئىقتىسادىنى قامدىدى . ۋە
 ترقى قىلدۇردى .

عموماً 2 - جەھەت اوروشى ئىنقىلابى
 اللەرنىڭ خىسۇسەن اوروشدا ھەل قىلغۇچى
 رولىنى اوينىغان سوويت قىزىل ارمىەسىنىڭ
 غەلبىتى بىلەن نەمەلەندى . اوروش بىلەن كى-
 مىن دۇنيا خەلقىنىڭ اولوغ آرزۇسى تىنچلىق
 ۋە خەلىقچىلىق مەسئەلىسى ايدى . لېكىن بو
 اولوغ آرزۇلارنى كىمەلەر طرفىدىن يوقۇ-
 چقە قىلدا ؟

اوروش مەزگىلىدە ئىنقىلابى دولتىر آر-
 سىدا اوتۇلگەن تەھران ، تەھىرە دوھبارتون
 اوس ، كويىك ، موسكوا ، كورنقىرىنسىيە
 لرىنىڭ قارارلى اوروش مەزگىلىدە بىرلى-
 شىپ " اشلەش " اوز آرا ياردەم ، ھەمكار-
 لىق ۋە اوروشدىن كىيىنكى خەلقچىلىق ،
 تىنچلىق مەسئەلىسىنى تەمىن قىلىدىن عبارت
 بولغان ايدى . بو قارارلارغا فاشىزىم اوس-
 تىدىن بولغان غەلبىتىنى ئىزلەشتۇردى .

آتلانتيك او كىيۇن خار تىبەسىمۇ اوروشدىن
 كىيىنكى ھەر - بىر دولتىن مەستەللىكى ،
 خەلقچىلىق اساسدا رواجلىنىش ، دۇنيانىڭ
 تىنچلىقىنى ساقلاش مەسئەلىسىنى كەلتۈر-
 دۈرگەن ايدى غەربدە گېرمانىيە فاشىزىمى
 اوستىدىن بولغان غەلبەنىڭ اللەنى يىلى
 (1944 - يىلى) قىرمدى ارتكوزولگەن ائى-
 ئىنقىلابى دولتىر اوتتورىسىدا اوتۇلگەن كۈن-
 قىرىنسىيە قارارلىرىمۇ فاشىزىمدىن آزاد ائى -

ئىلگەن دولتىرنىڭ خەلقچىلىق ئاساسدا رواج -
 لىنىيىسى، فاشىزىمنى تار - مار قانغاندىن
 كىيىن، فاشىزىم قالدوقلىرىغا يول بەرمەسلىك
 او دولتىرنى خەلقچىلىق ئاساسدا قورۇپ ،
 اوروشدىن كىيىنكى تىنچلىق ۋە بىخەتەرلىك
 ھەمدە بىرلىك ، ھەمكارلىق روھى بىلەن اوت
 كوزولگان سان - فرانسىسكو كونفېرىنسى -
 سىياسىيە اوروشدىن كىيىنكى تىنچلىق مەس-
 ئىلەسى اوستىدە اوتولگان ايدى . شونىڭ
 اوچون اوروشدىن كىيىن بىر دۇنيا انسان-
 لىرىنىڭ دىققىتىنى مەركەزلەشتۈرگەن ئاساسى
 مەسىلە :

بىرىنچى : دۇنيا بويىچە تىنچلىق ۋە خەلق
 چىلىقنى ەملى رەۋىشە قىت ياپىدوروش
 ۋە تورموشقا آشوروش ، فاشىزىم قالدوق-
 لىرىنىڭ خەتەرلىكىگە يول قويماسلىق .

ايككىنچى : مەملىكە ، يېرىم مەملىكە
 لەر مەسئەلەسىنى خەلقچىلىق ئاساسدا ەل
 قلىش مەسئەلەسى بولۇپ قالغان ايرى .
 لىكىن بو مەسئەللەر مەزىرى كۈندە جەۋاز
 ئىگىرلىك تەرتىبىنى ساقلاشقا اورونغان مەس-
 ئەل كۈچلەرگە ياقىمىغا ، اولار اوزلىرىنىڭ
 قىسارغان ەمىرىنى اوزارتىش مەقسىدە
 خەلقچىلىق ايقىمىغا قارشى قولىدىن كەلگەن
 قارشىلىقلارنى قلىشقا تىرىشماقتا . جەنۇب -
 لىك سىياسىتى جارى قلىنىپ كەلگەن انگلىيە ،
 آمېرىكا دولتارىدىكى بىر تور كۈم مەتەب
 كۈچلەر اوروشدىن كىيىن ەم اوزىنىڭ خەتەرلىكى
 رانە اويونىنى مەكارلىق بىلەن دوام قلدورۇپ
 كەلمەكتە . اولار بو مەسئەلەنى اورون-
 داش اوچون اسپانىيەدىكى فرانكو فاشىست
 ھاكىمىيەتنى ساقلاپ قلىشقا تىرىشماقتا . گر-
 پتسىيە ۋە تور كۈچلەردىكى خەلقچىلىق كۈچ-
 لەرگە قارشى ەركەت قانغان مەسئەلە كۈچ-
 ەملىكىگە كۈچى بىلەن مەدەنى - مەنى
 ياردەملەر كۈرسەتمەكتە . بىر شەرق
 مەملىكتەرنى سوۋىت ھكۈمىتىگە قارشى بىر
 لەشتۈرۈش يولىدا ەركەت قىلماقتا . گر-
 مانىيەنىڭ بىرلەشكەن خەلقچىل ھكۈمەت بولۇ-
 شىغا قارشى چەتەلدا ، خەتەرلىك خەلقچىل
 كۈچلەرگە قارشى مەسئەلە كۈچلەرگە
 قورال ، ماددى - مەنى جەھەتتىن ياردەم
 قولىنى سوزماقتا . انگلىيە ھەندىستاندا او-
 زىنىڭ دۈمبىلىكىغا اوسول اوبىيەتلىك « قور
 چاق » ھكۈمەت تەشكىل قلىپ قەبىلى ەمە-
 ما ، آلماندا آ . ق . ش ۋە انگلىيەدىكى بىر
 تور كۈم اوروش ەمەستلەر ەمەلدىن آج -
 رالغانلىقىغا قارىمى سوۋىت ھكۈمىتىگە
 قارشى ەركەت يۈرگۈزمەكتە .

جەنۇبلىرىنىڭ ۋە مەسئەلە كۈچلەرنىڭ
 بو ەركەتنى خەم خەتەر . بەش يىل داۋام -
 مىدا اوتكەن دەشتلىك اوروشلاردا قان
 تو ككەن مەللىر ، ەتلىر اورنىغا چىرىپىل
 اوخشاش قىرغىچىلىقنى ياقىمىغا مەسئەلە
 رافدارلىرىنى ھاكىم قلىش اوچون قان تو ك-
 كىنى بوق . ەم - بىر مەلت اوز مەملىكى-
 تىنىڭ آزادلىقى ۋە مەسئەلە بولىدا قان
 تو كتى . شوڭلاشقا خەلقچىلىق تولقۇنى
 بىتون دۇنيا بويىچە سورەت بەلگە كىگەر -
 مەكتە . ياۋروپادىكى پولشا ، فىلاندىيە
 يوگوسلاۋىيە ، چىخوسلاۋاكىيە ، رومانىيە ،
 ونگىرىيە ۋە آلبانىيە اوخشاش دولتەردە خەلق-
 چىل ھكۈمەتلەر قورۇلۇپ بو دولتەردە
 خەلقچىلىق اعلان قلىندى . فرانسىيە ۋە اى-
 تالىيەردە خەلقچىلىق ەركەتلىرى كىگەيمەكتە ،
 انگلىيە ۋە آمېرىكا دولتارىدىكى ترقى پەر-
 ۋەر خەلقچىل ەمەلەر مەسئەلە ەمەلەرگە
 قارشى چەتەلدا . خەتەرلىكى كۈچلەرگە
 خەلق ەمەلىسى خەلقچىلەرگە خەتەرلىك

ئىلگەن دولتىرنىڭ خەلقچىلىق ئاساسدا رواج -
 لىنىيىسى، فاشىزىمنى تار - مار قانغاندىن
 كىيىن، فاشىزىم قالدوقلىرىغا يول بەرمەسلىك
 او دولتىرنى خەلقچىلىق ئاساسدا قورۇپ ،
 اوروشدىن كىيىنكى تىنچلىق ۋە بىخەتەرلىك
 ھەمدە بىرلىك ، ھەمكارلىق روھى بىلەن اوت
 كوزولگان سان - فرانسىسكو كونفېرىنسى -
 سىياسىيە اوروشدىن كىيىنكى تىنچلىق مەس-
 ئىلەسى اوستىدە اوتولگان ايدى . شونىڭ
 اوچون اوروشدىن كىيىن بىر دۇنيا انسان-
 لىرىنىڭ دىققىتىنى مەركەزلەشتۈرگەن ئاساسى
 مەسىلە :

بىرىنچى : دۇنيا بويىچە تىنچلىق ۋە خەلق
 چىلىقنى ەملى رەۋىشە قىت ياپىدوروش
 ۋە تورموشقا آشوروش ، فاشىزىم قالدوق-
 لىرىنىڭ خەتەرلىكىگە يول قويماسلىق .

ايككىنچى : مەملىكە ، يېرىم مەملىكە
 لەر مەسئەلەسىنى خەلقچىلىق ئاساسدا ەل
 قلىش مەسئەلەسى بولۇپ قالغان ايرى .
 لىكىن بو مەسئەللەر مەزىرى كۈندە جەۋاز
 ئىگىرلىك تەرتىبىنى ساقلاشقا اورونغان مەس-
 ئەل كۈچلەرگە ياقىمىغا ، اولار اوزلىرىنىڭ
 قىسارغان ەمىرىنى اوزارتىش مەقسىدە
 خەلقچىلىق ايقىمىغا قارشى قولىدىن كەلگەن
 قارشىلىقلارنى قلىشقا تىرىشماقتا . جەنۇب -
 لىك سىياسىتى جارى قلىنىپ كەلگەن انگلىيە ،
 آمېرىكا دولتارىدىكى بىر تور كۈم مەتەب
 كۈچلەر اوروشدىن كىيىن ەم اوزىنىڭ خەتەرلىكى
 رانە اويونىنى مەكارلىق بىلەن دوام قلدورۇپ
 كەلمەكتە . اولار بو مەسئەلەنى اورون-
 داش اوچون اسپانىيەدىكى فرانكو فاشىست
 ھاكىمىيەتنى ساقلاپ قلىشقا تىرىشماقتا . گر-
 پتسىيە ۋە تور كۈچلەردىكى خەلقچىلىق كۈچ-
 لەرگە قارشى ەركەت قانغان مەسئەلە كۈچ-
 ەملىكىگە كۈچى بىلەن مەدەنى - مەنى

قلنىشى بىلەن ايرىم ھېرىن عملدارلارنىڭ قورلوقچە اولارنىڭ ھوقوقىغا دەخلىياتكوزوش اشلىرىنىڭ قىسمى بولماستىنقى ھقيدە ھۆكۈمەتكە تىكلىنى قوياسون .

4 - 11 ماددىلىق پىتىمىڭ تولوق عملدە آشورلىشى اوچون قىسمى نىيىت بىلەن كوروش شوب انقلابىمىزنىڭ ئىرەلىك موافىقىتىلرىنى يەنىمۇ مستەھكەملەش ۋە گۈللەندۈرۈش او چون كوروشوش - تىكىلات اشلىرىنىڭ مەھم وظيفەسى دەپ تونولمىشى بىلەن بىللە خەلقچىلىق قورولوشىغا توسقونلوق كەلتۈ روشكە اورونغۇچى، عكس الحركىچى عنصر لىرگە قارشى ھىر جاي ھىر مەكاندا رەھبەرسىز رەھبەرسىز بىرلىككە كورەش اېلىپ بېرىش ھقىدە خەلقىمىز، باشلىرىمىزگە مەرا جىيەت قىلىسون .

5 - ۋىتىمىزنىڭ بارلىق باشلىرىنى تىكىلات قوچىغىغا اېلىپ ، اولارنى ھقىقى خەلقچىلىق ۋە آغا بىلىم ترقى پەرۋەرلىك روھىدا تەربىيەلەپ مېكىش اوچون قالغان 7 ۋىتىمىز ۋە انقلابچىل باشلىرى تىكىلاتنىڭ ۋىتىمىز كۆمىتېتىلرىنى تىكىل قىلىش ھقىدە مەركىزى كۆمىتېت آرقىلىق اولكولوك ھۆكۈ مەت تەركىبىدىكى خەلق ۋە كەملىرىگە مەراجى مەت قىلىسون .

6 - ۋىتىمىزنىڭ جەنۇب طرفىدىكى باش لارغا قارىتىپ ۋىتىمىز كۆمىتېت طرفىدىن نىش قىلىنىۋاتقان « انقلابچىل باشلىرى » ھىجى قەسىگە مەلۇم ۋاقىتلاردا مەخسۇس مەقالىلار يېزىلىپ تۈرۈلسون .

2 - ۋىلايەتلىك كۆمىتېت خەمتلىرى ھقىدە .

انقلابچىل باشلىرى تىكىلاتنى تارىباغانى ۋىتىمىز كۆمىتېتى مەركىزى كۆمىتېتىنىڭ

نەشەببوسى ھەم ۋىلايەتمىزنىڭ باشلىرىمىزنىڭ تىمىك - آرزولرىغا موافىق اونكەن 46 - پىل 14 . مەرتدا رەسمى تىكىل اېتىلىپ بىر يىللىق خەمتلىرى جەريانىدا ۋىلايەتمىزنىڭ ھىر - بىر ناھىيە ۋە شەھىر - قىرالى بويىچە ھىر - بىر دەرىجىلىك تىكىلاتلارنى اوپوشت - ۋىرۋىب ، باشلىرىمىزغا زامانىۋى تەلىم تەربىيە بىر شىڭ چارە ۋە تەبىرلەرنى كوروش كەلدى . شونىڭدەك بىر يىللىق خەمتلەر جەريانىدا ھىر - بىر ناھىيە ۋە رايونلوق كۆمىتېتىلەر گە قىناغىلىنەرلىك رەھبەرسىز رەھبەرلىك ۋە غەمخورلوق قىلىپ كەلدى . اوزىنىڭ اقتىسادى ۋە ماددى امكانىيەتلىرىنى اھتىياجىغا موافىق قامداپ كېلىشە اوچرىغان تورلوك قىيىنچىلىقلارغا بىرلەشمە ھىتى (كېيىنكى ۋاقتلاردا) ۋىلايەتلىك كۆمىتېتىنىڭ كۆلەمىنى كېڭەيتىپ خەمتچىلەرنى تولوقلاپ رەھبەرلىك اشلىرىنى تېخىمۇ كۈچلۈك اېلىپ كېلىشى نەتىجەسىدە نورغۇنلىغان موافىقىتىلەر گە اېنگە بولغانلىقى اوچون كۆنقىرىنىسىز قىرارقىلىدۇ :

1 - ۋىلايەتلىك كۆمىتېتىنىڭ كۆنقىرىنىسىز سىيە اوستىدە بىر يىللىق دا كىلدى بويىچە اشلىپ كەلگەن خەمتلىرى قىناغىلىنەرلىك دەپ تېپىلسون .

2 - ۋىلايەتلىك كۆمىتېتىنىڭ اوتكەن بىر يىللىق خەمت جەريانىدا قىلىپ كەلگەن رەھبەرلىك ۋە خەمت نەتىجىلەرى ياخشى بولغانلىقى اوچون اونىڭ رەھبەرسى ، مەراۋىمىن ۋە اېجرائىيە ھىتى اشلىرى يەنە بىر يىل اوزىدا قىلىشى بىلەن اېجرائىيە ھىتى اشلىرى سوستاۋىغا (خەمت بىلەن بونكەلگەن اشلىرىمىز اوڭىغا) اېلار دېن 2 كىشى كۆمىتېتلىرى :

3 - ۋىلايەتلىك كۆمىتېتىنىڭ رەھبەرلىك خەمتلىرىنى سىستەملىق رەھبەرسىز اېلىپ بېرىش ۋە قىر ، پىزىلار دېكى اشلىرىغا

لارى ۋە ۋەھىدىكى چارە تەدبىرلەرنىڭ
تەشكىلات ھەققى بىلەن اورۇندولۇشىغا چارە
كورۇلسۇن .

5 - اۆنگەن بىر يىللىق خىزمەت جەريانىدا
تەشكىلات ھەققىدىكى خىزمەتلىرىنى
تولۇق اورۇنلاشدا ئاكتىپلىق كورسەتكەن
ھەر دەرىجىلىك تەشكىلات اعضاءلىرى كورنۇر
رېنسىيە نامىدىن تەقدىرلەنىشى بىلەن مەركىزى
كومىتەتكە ھەم مەلۇم قىلىپ تەقدىرنامە بېرىش
سوراسۇن .

6 - ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلاردىن خىزمەتلىرىنى
مۇۋاپىقىيەتلىك رەھبەرلىك قىلىپ بارغان
چوڭ چوڭقۇر ۋە رايون تەشكىلاتلىرى
ھەمدە دورىيەلىك ، جانسانتوغاي ناھىيەلىرى
بىلەن (مۇندىن كىيىنكى خىزمەتلىرىنى جان
ئايلىق قىلىپ تەشكىلاتلاردا مەشغۇل قىلىش)
چون سول ناھىيەلىك كومىتەتلىرىگە كورنۇر
رېنسىيە نامىدىن مەخسۇس لۇغەت تەقدىم
قىلىنسۇن .

7 - ناھىيە ، رايونلۇق كومىتەتلەر ،
سايلام مەدەنىي تولۇش بىلەن نظام نامە بويىچە
قايتىدىن سايلام اوڭكوزۇلسۇن . بو ھەقتە
ويلايتلىك كومىتەت تەرىپىدىن غەلبە بول
يۇرۇق كورسۇتۇلسۇن .

8 - والى مەھكىمەسى تەرىپىدىن ئالتى
ويلايت خەلقنىڭ ھالىنى سوراشقا بارىدىغان
ۋە كىلەرگە قوشۇپ ، ياشلار نامىدىن ويلا
يتلىك كومىتەت مەسئۇل خىزمەتچىلىرىدىن
بىرى ۋە كىل قىلىپ بېرىلسۇن .

4 - تەرتىب - انتظام

ھەيدە :

تەشكىلاتىمىزنىڭ ۋەتەن ھەم خەلق ئالدىدا
مەسئۇلىيەتلىكىمىز ھەمدە ھەقىقىي مەسئۇلىيەتلىق
اۋچون بولغان انقلابىي روھىدىكى كورسەش
چاقىرىش ۋە تەشكىلاتىمىزنىڭ ھەممىسىدىن چەكسىز خەلق
مەزىنى تەشكىلاتىمىزغا بولغان ئىشەنچ ۋە
مەھەببەتتىن ئارتۇرۇش ۋە اعضاءلارنىڭ ئىشەنچ

رەھبەرلىك يۈزەسىدىن چوڭقۇر ناھىيەلىك كومىتەت
تەشكىلات قىلىنسۇن .
4 - ولايتلىك كومىتەت رېنسىيە
عبدالھامىد حاجىيۇفنىڭ تەشكىلات خىزمەتلىرىگە
غەلبە قىلغان ئىشەنچ كورچ قىلىپ ئىشەنچ
ۋە تەشكىلاتىمىزنى غەلبە قىلىپ ، كورنۇر رېنسىيە
نامىدىن تەقدىرلەپ ، مەركىزى كومىتەت
كە مەلۇم قىلىنسۇن .

3 - تەشكىلاتىمىزنىڭ خىزمەتلىرى :

1 - رايون ۋە ناھىيەلىك كومىتەتلەر
نىڭ بەرگەن داۋاملىق قارىغاندا ، اولار
نىڭ تەشكىلاتى ھەم كىتەپ بارغان خىزمەتلىرىدە
بىر ناھىيە كەمچىللىق ۋە قىسمەن قىيىنچىلىقلىرى
بولىدىغانلىقى اۋچون اولارنىڭ تەشكىلاتى اشلارنى
مەسئۇل قىلىش ۋە مۇندىن كىيىنكى خىزمەتلىرىنى
تولۇق مۇۋاپىقىيەتلىك بىلەن داۋاملاشتۇرۇش
تەشكىلاتىمىزغا اۋچون كورنۇر رېنسىيە نامىدىن تەقدىم
قىلىنىدۇ .

1 - ھەر بىر ناھىيەلىك تەشكىلات باشقا
لارى ۋە رايون مەسئۇل خىزمەتچىلىرىنى ئەمەلىي
ئىشەنچ قاراپ دائىمىي خىزمەتچى قىلىپ بەل
گۈەشكە چارە كورۇلسۇن .

2 - ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلارنىڭ كومىتەتلىرى
لەھمىنى كىچىكلىتىش ، بارلىق ياشلارنى تەشكىلات
لارنىڭ اطرافىغا تەشكىلات ئىشەنچ اۋچون
چون اعضاء تاراش اشلارنى كەڭ كۆلەمدە
ايلىپ بېرىلسۇن .

3 - ھەر بىر ناھىيە ۋە قىر - ئەل ، را
يون اعضاءلارنىڭ تەشكىلاتى اشلارنى كورچەپ
تەشكىلات بىلەن اۋچون بېرىش ئىشەنچ غەلبە
قەدە اھمىيەت بېرىپ ھەر دائىم ائىنسىفىكتور
اۋچون اعضاءلارنىڭ قاش ايشى كورچەپتۇ
رولسۇن .

4 - تەشكىلات اعضاءلىرىنى باشقۇرۇشدا
الارىنى خىزمەت قىلىش ، بوشلۇق خىزمەت
مەسئۇل اعضاءلارنى خىزمەت بىلەن نامەنلەش

رەھبەرلىك قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

1 - مەسئۇللىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغاندا، ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

2 - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

3 - مەسئۇللىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغاندا، ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

5 - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

ئوچ اوگونوش كوروزوكلرىنىك اوگونوش
اشلىرىنى تازىن يولغا قويوب، اولارغا نا
ھېچبىلىك كومىتېتلەر طرفىدىن ھەر دائم
ئىنسىفىكتورلەر چىقىرىپ، مۇاكىرە اش
لىرىگە اوزلوكسىز رەھبەرلىك قىلىپ بار -
سون

2 - ولايت مەركىزى چوقچە كىدە اور
يەشتورولوب ارنىكەن، باشلار تەلىم كور
سنى، ھەقىقىي لىكسىيە مجلسلىرىنى
دواملىق تۇتۇپ، ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

3 - مەسئۇللىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغاندا، ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

4 - ھەر بىر ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

6 - مەدەنىي ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

1 - ولايتلىك كومىتېتلەر قىزىق
كە كۆرلەش، ھەقىقىي كومىتېتلەر قىزىق
ھەقىقىي كومىتېتلەر قىزىق، ھەقىقىي كومىتېتلەر قىزىق

2 - كەڭگۈس وپن ايگىلىرى بولغان
باش ئۆزى رەھبەرلىكى تولىغى بىلەن مەكتەپلەر
گە تارتىپ، اولارغا تەغرى تەربىيە بېرىش
اشلىرىنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش - ئىنسانلارنى تەربىيە قىلىش

تەشكىلات طرفىدىن ئايرىمچە تەشەببوسچىلىق
فەلسەفەسى .

7 . اقتصادىي تەشكىلاتلارنىڭ قەيىدە :

1 . تەشكىلاتنىڭ بارلىقىنى تەشكىللىگەن
بىر شەخسنىڭ كۈچلۈك ئىقتىسادى مەبلەغنىڭ بولۇپ-
شېنى تەمىن قىلىش ئۈچۈن ئەزا ئىشلىرىنى تەشكىللىگەن
كەش قىلغۇچى ئۆز ۋاقتىدا تولۇق يېغىن
ئېلىپ ئورۇنلاش .

2 . ۋىلايەت ھەم ناھىيەلىك كومىتېت
ئەزالىرى طرفىدىن ئىشلىرىنى تەشكىللىگەن
ياردەم ئىشلىرى ئارقىلىق دېھقانچىلىق سەۋىيەسىنى
يېتىلدۈرۈش ئۈچۈن چارە كۆرۈلۈشى .

3 . ئىنقىلابچىل تەشكىلاتلار
ئارباغدا ۋىلايەتلىك كومىتېت ئۈچۈن ئۆز
پىتىلىشىنى كۆرسىتىشى .

1947 . يىلى 17 - مارت شەھىرى چۆچۈك

3 . ئاسپورت ھەيئەتلىرىنىڭ ئىشلىرىنى

سېزۈشقا مۇۋاپىق يولغا قويۇپ ، مەلۇم
ۋاقتلاردا مەبلەغ ئۆتكۈزۈپ بېرىش بىلەن
ھەرىددا بىر مەبلەغ ۋىلايەت بويىچە ئەن قىلىش
كەت مەبلەغىنى ئۆتكۈزۈپ بېرىش .

4 . ناھىيەلىك كومىتېتلەر ئىچىدە شەھەر
ۋە قىرغاق بويىچە تەشۋىق ، تەشۋىق ئىشلىرىنى
يولغا قويۇپ بىز ئىشلىرىنىڭ ئىشلىرىنى
كۈچلۈك تەشەببوسچىلىق كۆرسىتىش .

5 . ۋىلايەت ئىشلىرىنىڭ قوبۇل قىلىنىشى
شېخىمۇ ئىشلىرىنىڭ ناھىيەلىرىدىكى مەنغول قىلىنىشى
بىلەن ئىشلىرىنىڭ ئىشلىرىنى ئۆستۈرۈش
ۋە ئۆزلىرىنىڭ مەبلەغىنى بولغان ۋەھى ئۆز
ئىشلىرىنى تەمىنلەپ بېرىش ئۈچۈن مەبلەغ
قەدەر مەنغول ئىشلىرىدا كېلىپ چىقىشى .

يۈتۈن شەرقىي تۈركىستان ياشلىرىغا ھەمراھلىق

ۋەتەن ئىشلىرىدىكى بارلىق ئىشلار

مەبلەغىنى مۇستەملىكىچىلەر طرفىدىن ، خور
ئىشلىرى ، قەتئىيەتلىك دائىمىي رەھبەرلەرچە
كە قەتئىيەتلىك ئورۇنلاش

ھەمراھلىق 94 1942 . يىلى
باشلاپ مۇستەملىكىچىلەر ھەمراھلىقىنىڭ تەشۋىق
مەبلەغىنى ھەمراھلىرى ۋە ۋەتەن ئىشلىرىدىكى تەشۋىق
پەرزەنتلىرىنىڭ قارشى شۇنداق قاتتىق
ھەمراھلىق ئۆزلىرى ۋە ئىشلىرىنى شۇنداق
ئىشلىرى ، غەپتى ، كۈچەت ، غەپتىلەرگە
چار قىلىش ، يۈتۈنغا چىداپ ئورۇنلاش
بىر ئىمكانىيەت قەلەمى .

بۇ ۋاقتلارغا كەلگەندە ئورۇنلاش
ئىشلىرى ، تەشۋىق پەرزەنتلىرىنىڭ ئىشلىرى
ئورۇنلاش ۋە ۋەتەنلەر بىلەن ئورۇنلاش
بىلەن ئورۇنلاش ئورۇنلاش ۋە ئورۇنلاش

ۋەتەن ئىشلىرىدە ھەمراھلىرىدىن بىرى ھەمراھلىق
ئورۇنلاش كەلگەن زۆرۈر ئىشلىرىدا ھەمراھلىق
چەكسىز ئىشلىرى - جەمراھ ۋە ۋەتەنلەرنىڭ ئىشلىرى
چوڭ قىممىتى بىلەن ئىشلىرىنىڭ ئورۇنلاشقا
ئىشلىرى . چۈنكى مۇستەملىكىچىلەر ھەمراھلىقنىڭ
ئىشلىرى ھەمراھلىرى ۋەتەن ئىشلىرىدىكى ئىشلىرىنىڭ
ئورۇنلاش ئىشلىرى ۋە ھەمراھلىق ئىشلىرى
سەمىمىي سۆندۈرۈپ ، ئۆز ئىشلىرىدىكى ھەمراھلىق
بەتتى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن ئىشلىرىغا تۈپ
ئىشلىرى ھەمراھلىق ئورۇنلاش ئىشلىرىگە
بىرىپ ئورۇنلاش ئىشلىرى ئورۇنلاش .

بۇ ۋاقتلاردا ئىشلىرىمۇ زۆرۈر مەبلەغ مۇۋاپىق
بىلىم ئىشلىرىمۇ ئورۇنلاش ئىشلىرىمۇ مەبلەغ
قېلىش بىلەن بىللە جەمراھلىق قاتتىق
ئورۇنلاش ۋە ئىشلىرىنىڭ ئىشلىرىنىڭ ئورۇنلاش

لاقى آنگلىمىغان غدايلار بلەن جزالاندى .
 بىر قانچە ياشلار يىزمىز شو واقتىدا وطنبەز دە
 مكوم سورگەن يىرىم فاشىست حاليدىكى
 پاليتسىيە ايدارلارنىڭ جالادارى طرفىدىن
 رەھىمسىز رەھبەشە اولتورولدى .

لەيكىن ياشلار يىزمىز مونداق سېقىش
 ۋە ايزىشلارغا قاراب اوزلارنىڭ انقىلابى
 روحارىنى توۋەن چوشورگىنى يوق . بەل
 كى اونوك عكسىچە ايزىش ۋە ظلوم ئۇچىد
 لىك كەچەيسە ، ياشلارنىڭ استىداد حاكىم
 ىتىگە قارشى بولغان نەفرىتى ۋە غىيەبى
 شونچىلىك ارقتى . انقلابى جىسى شونىس
 بەتلە كوچەيدى ۋە انقلابى ايرادەسى
 شو نىسبەتلە مستەكەملىدى .

عسرتۇر بويى توختاۋسىز رەھبەشە آر
 قىمۇ - ارقا استىداد حاكىمىتكە قارشى ئوز
 غولوب كەلگەن انقلابى حرىكت كوتورو -
 لوش ۋە قوزغولاشلارنىڭ ھەممىسىدە آواز -
 نكار دلىق روانى اوينىغان . ياشلار يىزمىز بىو
 كىيىنكى واقتىدىكى خەلقبىز اوستىدىكى اي
 تىب توگەتكوسىز ايفرچىلقلارنى ايلىپ تاش
 لاش بولىدىمۇ اوزلارنىڭ حصەسىنى قوشماى
 قالمىدى .

استىداد حاكىمىت دەورىدە وطنبىزدى
 كى انقلابى روحلوق ياشلار يوشرون رە
 وىشە تور اوڭ تشكىلاتلارنى قوروب ، اس
 تىداد حاكىمىتكە قارشى حرىكت قىلىشقا كىرىش
 تى . بونوڭغا 1941 - 42 . يىللاردا اوروم
 چى ۋە غولجىلاردا قورولغان ياشلارنىڭ انق
 لابى تشكىلاتلىرى ، 1944 . يىلدىكى ناربا
 غاتاي ياشلارنىڭ فعال حرىكتلىرى ۋە كىيىن
 كى واقتلاردىكى افسو ۋە باشقا جايلاردىكى
 ياشلارنىڭ انقلابى كورەشلىرى اوچوق مىثال
 بولالايدۇ .

خەيدىن اشقان حقانىيەتسىزلىككە -
 ظالومغا قارشى باشلىغان مىلى آزادلىق انقلا
 بى دەورىگە كەلسەك ، بو دەور دە ايلى ،
 آلتاي ، تارىخاتاي ياشلىرى « وطنم خەلم
 اوچون آغا ! » « حرلىك اوچون ، ظلوم
 غا قارشى آغا ! » دىگەن شىعارلارنى تىلا
 رىدا كوچلوك جارى قىلىشى بلەن ھىر - ھىر
 مەيدان بويلاپ بىر قەدەم ۋە بىر مەنەتمۇ آر
 قىغا چىكىنىشنى بىلمەسدىن ھەم آغا آز
 لاپ كورەش قىلدى . تايىق بلەن ، توڧماق
 بلەن ، آرا بىدەن ، گوجەك بلەن قوزغالغان
 شىر يورەكلرىمىز ملتىق ، پلاموت ، مېنا
 مېوت ، ۋە زەمبىرەك قانزلى عصرى قو
 رالارنى دوشمەننىڭ قولىدىن چاققانلىق
 بلەن تارتىپ ايلىپ اونىڭ قىزىق اوچلار
 نى دوشمەننىڭ اوز طرفىگە شونداق بەھتور
 لوق ۋە ماھىرلىق بلەن قارىتىپ ، ئەجەل
 دارولرى آوالقىدەك ھقسىزلىق اوچون ئە
 مەس بىلكى حقانىيەت اوچون خەلىق قىلىشقا
 ھقسىزلار يورىكىگە سانچىيىپ اولارنى . ھە
 نىم ، لەرگە ايتىشقا مويەسەر بولدى !

شوندق قىلىپ انقلابىمىزدا قانلىق مە
 دىنىڭ آلدىنقى صفىنى ياشلار يىزمىز اىگەلەپ ،
 بارلىق خەلقىمىزنى وطن بەرورلىك ۋە دوش
 مەنڭە مستەملىكىچى استىداد حاكىمىتكە نىس
 بەتەن ايلىك كوچلوك غىيەبىلىك روھدا نەز
 بىيەلەپ كورەشنى داۋم قىلدوروش بلەن
 الحاصل انقىرىمىزنىڭ بوگونكى موافىقەتلىرىنى
 قونغا كەلتوردى . مۇنا بو البتە ياشلار -
 وطننىڭ يورىگى ، خەلقىمىزنىڭ استىقابىغا نىس
 سەادت ياغورغۇچىلار ايكەلىگىنى قومور
 دىك اثىتلاپ بىرىدۇ .

امدى حاضر قى كوندە ياشلار يىزمىزنىڭ
 وىتىدىكى وظىفە اوزىمىزنىڭ اسسوق قانزلىرى

توخنامىنى پۈتۈن ۋەتەنمىز بويىچە ئەمەلگە ئاشۇرۇشقا لازىم
بولىدۇ بارلىق قىيىنچىلىق ، توسقۇنلارنى
ئوقۇلارنى يىغىش اوچۇن كوروشوش
ئاخىرقى نىزەتچىچە ۋە ئاخىرقى تامچا قانغىچە
مىڭىش بىز باشلارنىڭ شۇرەفلىك ۋە ھىسسىيەتلىرىمىز .

ۋەتەنمىزنى باستۇرۇشچىلارنى تىزىلاپ
خەلقىمىزنى بىختىيار تورموشقا بەت-كوزوش
ئوچۇن بارلىق خەلققە رەھبەرلىك قىلىپ ، او
لارنى سەھەر - بەرلىككە كەلتۈرۈپ ، ئە
گەشتۈرۈپ ، جان فېدالىق بىلەن كورەش
قلىغاندىلا ۋەتەن ، خەلق ئارىخ ئالدىدا ئوز
قۇرۇلمىمىزنى ئادا قىلالايمىز .

دېمەك ، بىز باشلار ئىقىلابىمىزدا
ئىگىرى شۇنداق اىزىلدىق ۋە كورەشكە
يەتە شۇنوكىدەك ئىقىلابىمىز دەورىدىمۇ ، 11
ماددىلىق پۈتۈم اعلان قىلغاندىن كېيىنمۇ ،
دەورنىڭ طلبىگە موافىق ۋەتەنمىزدىن موستە
بىد ھاكىمىت بېلىتىمىزنى نامام يولۇپ ئاش
لاش ، باستۇرۇش قالدۇقلىرىنىڭ عكس الحىرەت
لارنىڭ يول قويماسلىق ، شۇنوكى بىلەن پۈ
تۈن شىرقى تور كىسىلاردا (مەركەز ، ۋىلايەت
ناھىيەلەردىن تارتىپ ھەر بىر ايك كىچىك
رايون - يېزىلار بىزىمىز) حەقىقىي خەلقىمىزنىڭ
سىياسىتىنى مۇستەھكەم - ئەبەدىگە ئورنوتۇش
يولدا كورەشكە ۋە كورەش اېلىپ بار
ماقۇمىمىز .

بىز يوقۇرىدا ، باشلار - ۋەتەننىڭ
يۈرگى ۋە خەلقىمىزنىڭ استىقىلىغا بىخت -
سەئەت باغدورغۇچىلار دەپ ئىبانلاپ اوتۇر
دۇك . ۋەتەندە مايا شۇنداق اسسلىق او
رۇننى ئىگەللىگەن بىز باشلارنى بىر يەرگە
ئوپىشتۇرۇپ قارىمىزدا . مقىدىمىز -
دېكىدەك بىردىن - بىر ئورۇن ئىقىلابىمىزنىڭ

يەتەدىگە كەلگەن ئىنقىلابى موافىقتار بىمىزنى
مىستەھكەملىش يەنى 11 ماددىلىق توخنامىنى
پۈتۈن شىرقى تور كىستان بويىچە تولۇق ئەمەل
گە ئاشۇرۇش اوچۇن كوروشوشدىن كېيىن
رەت بولۇپ قالدى .

لەيكىن توخنامىمىزنىڭ ئىنقىلاب قلىغان
3 ۋىلايەتمىزدە تولۇق بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرۇل
سىمۇ ، قالىغان 7 ۋىلايەتتە تولۇق ئەمەلگە ئاشۇ
رۇلماسلىق بىلەن بىللە او ۋىلايەتلەردىكى اش
بىشىدىكى اېرم مىستەھكەملىرى ، باستۇرۇش
ھاكىمىت قالدۇقلىرى ۋە مەنەب قارا گو
رۇملار ، باشلارمىزنىڭ بو صاحەدىكى گو
رەشارىگە جەدى قارشىلىقلار كورسۈتۈپ قاتتىق
توسقۇنلۇقلار قىلماقتا . لەيكىن او باشلار
مىز شۇنداق قىيىن اھۋاللاردا تور سەھىپىچ
بىر ارقىغا چىكىنمەسلىدىن چىدام قىلىپ -
لىك ، غەيرەتلىك ، پۈلەندەك مۇستەھكەم
قۇرۇلۇش بىلەن ئوزازنىڭ كورەشلىرىنى داۋام
قلىدۇرۇشقا قاتتىق .

مەسىلەن : كوچار ، توقسون ، قارا
شەر باشلارمىزنىڭ ئوز تىكىلاتارنى قورۇپ
ھەقىقەت كىزىتەر چىقىرىشى ۋە بىنا قىلار
لاردىكى باشلارنىڭ مىستەھكەملىرىگە قار
شى نەمەسسىز كورەشلىرىنى يۈرگۈزۈشى
بۇنىڭ جەننى دەپ ايلاندۇر .

دېمەك ، ھازىرقى ۋەتەنمىزدە بىز شىرقى
تور كىستان باشلارنى تولۇق مىلى ازانلىق ئاز
قىلابىمىزنىڭ تارىخى موافىقتار بىمىزنى ئەبەدى
ساقلاش ئوچۇن ، بىرلىككە تۇرۇندىكى ۋە ھىسسىيەتلىرىمىزنى
قىلارنى ئادا قىلشقا ۋەتەن ۋە خەلق ئالدىدا
قۇرۇلمىمىز :

ايك اساسى ۋە ھىسسىيەت ۋە ۋەتەنمىزدە خەلق
چەتلىق ھەركەتنىڭ غەلبىتىنى ئوچۇن كوروشوش
شۇر . بۇنىڭ اچۇن ئەلەتتە 11 ماددىلىق

شەرەلىرى نەتىجىسىدە قولغا كەلتۈرۈلگەن « شىرقى تۈركىستان انقىلابچىل باشلار تشكىلاتى » بولوب قالدى . بىز بويەگە كەلگەندە « ياشىسون ياشار يەزىنىڭ عصرلار دېنى بىرى تەلەۋرۈپ كوتوب ؛ ۋەتەن تارىخىدا بىرىنچى مرتىبە قولغا كەلتۈرۈلگەن جايىچەن قەربىيەۋى مەكىنى - انقىلابچىل باشلار تشكىلاتى » دەپ وچرىدىمىزغا سىغىمىغان شاللىق بىلەن قەچىرىۋىتىشكە ائىرايمىز .

پوتون ۋەتەنمىزدىكى قىرىنداش ، ياش دوستلار !

بىز تارىبانى وىلايىتىدىكى انقىلابچىل باشلار تەنەشۋ موقەددەس مەكالىمىزنىڭ وىلايەتلىك كومىتېتىنى قورۇپ اېلىپ ؛ ئون-ۋەك رەھبەرلىكى ئاستىدا يوقۇرۇپ بايان قىلىنغان كۈرەشلەردە چىنقىشقا باشلىغىنىمىزغا توغرى بىرل تولۇشى مەسئەتلى بىلەن وىلايەت مەركىزى چۈمچەك شەھىرىدە 15 - مارتىن اعتبار ، 100 دىن ارتوق وكىل (ھەر بىر ناھىيە چۈمچەك رايونلوق كومىتېتلەردىن بولوب) قاتنىشىپ بىرىنچى بۆلۈملىك كۈنفرىسىيە ئون كۈزدۈك كۈنفرىسىيەمىزدە ئونكەن بىر بىللىق خىزمەتلىرىمىزنىڭ ، ارتوق ؛ كەمچىللىقلىرىمىزدا كىرە قلىنىپ كىلىپچەك خىزمەتلىرىمىز ھەر بىر جەھەتتىن نشان قلىنىپ ، علائىدە فرارلار قىبول قىلدۇق ۋە شۇنىڭ بىلەن كۈنفرىسىيەمىزنىڭ تاماملىنىش كۈنى (17 نچى مارت) تارىباغا تاي وپ (ىتى انقىلابچىل باشلار بىنچى بىرىنچى ئۈۋەتلىك كۈنفرىسىيە ۋە كەلگىلى ، بىز پوتون شىرقى تۈركىستاندىكى ياش دوستلارمىزغا بۈيۈم راجىھەتنى يىزىپ چىقىشنى قىبول كۈر

دۈك بىزنىڭ اېلىق آھىرقى نىكەيمىز شوكى بىز شەرقى تۈركىستان خەلقى شوپۇگىرەك بىزلىق ياشلار بىلەن - بىر خەلپىن عىبارەت . يەنى گەرچە بىز شىرقى تۈركىستاننىڭ بىر بۈجىگىدە تۈرۈپ كۈنفرىسىيە ئون نكەزۈش بىلەن ائىلىكى ۋەزىپەمىز ھەققىدە فرار قىلغان بولساقمۇ ئون يىلغوز شو بۈرچەك ئون چۈنلا ئەمەس بەلكى پوتون شىرقى تۈركىستان استىقبالىغا بىر واسطە مەسئەتلىك ائىكەن ائىلىكى تۇپىيىدۇر .

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز شىرقى تۈركىستان ياشلىرى ۋەتەننىڭ خەلقىمىزنىڭ بولۇپ ائىقبالى يولىدا ھەر جاي ھەر مەكاندا بولمىسون مەزرى ۋە مەسئەت مەسئەت كۈرەش مەزنى ائىلىپ بارىلىمىز

جەمەلدىن بىزنىڭ بۈيۈم قىبول قىلغان فرارلىرىمىزنىڭ پوتون ۋەتەنمىز بۈيۈم مەسئەتلىك ائىجرا قىلىشىدا بىز - بارلىق ياش دوستلارمىزنى كۈچ چىقىرىشقا چاقىرىمىز . ئىمىدىمىزنىڭ عەبدىسىدىن تولۇق چىقىشلىرىمىزغا بىزلىق بىلەۋرۈمىز .

بارلىق ياش ۋەتەن باشلار ائىقىقلىق ائىسان پەرۋەر بولۇپ ھەقىقىي خەلپىيىنى ئون چۈن كۈرەش ائىد وىطن ائىخەلقى ائىدەلگەن مەقدەس سىدا چىققاندا ھەممىمىزنىڭ بۈيۈمى تەڭ بەر بەر ئۈمىسون !

پوتون شىرقى تۈركىستان ياشلىرىغا تارىباغانى وىلايەتنى انقىلابچىل باشلارنىڭ بىرىنچى ئۈۋەتلىك كۈنفرىسىيەمىز كىللىرىدىن يىلقونلوق سلام !

عرق نەزەرىيەسى

عرق - كىشىلىكنىڭ بىك دەسلەپكى رواجلىنىش باسقۇچىدا ھومىيلاشقان ئەدەملەرنىڭ بىئولوگىك گروپپاسىدور . دىئادىكى ئەدەملەر ئوزلارنىڭ بەلگىلىرى : تەن رەڭگى ، چاچلىرىنىڭ شەكلى ۋە تۈسى ، يۈز ، چىراي ، تىللىرى ، گەۋدە تۈزۈلۈشى ۋە باشقا جەھەتلەر بويىچە ئۈچ تۈرلۈك ئاساسى عرققا: قارا تەنلىك، بورغۇي ، بۇرە چاچلىق - قارىلارغا (بىرلەرغا) . سوغوش تەنلىك نۇزۇرغا چاچلىق: سىربىقلارغا (خىتايلار جاپونىيەلىكلەر، منغول ۋە بۇرىيىلەر ۋە باشقىلارغا) ، پاقراق تەنلىك ئونداق چاكى مۇنداق چاچلىقلار : اق عرقلارغا ئايرىلىدۇ . ئىنسانلار تارىخىدا عرقلار ئارىلاشماشقا كەتكەن ۋە ئارىلىشىۋاتىدۇ . بۇ بەلگىلەرنى مەلۇم شەرت بىلەن ۋاقىتلىق يۈز بەرگۈزىدۇ .

عرق بىلەن خەلقى مەدەنىيەت جەھەتتە ۋە جەمئىيەت تارىخىنىڭ داۋاملىق رواجلىنىش نەتىجىسى بولغان مائىنى ئوخشاش دەپ ئارىلاشتۇرۇپ تونۇش زادى كۆچۈرگۈزۈش بىلەن بىرلىشىدۇ .

«مىلت - تارىخى رەۋىشىدە ، ھەممە ئورناش قان تىل ، تىرىتورىيە ، ئىقتىسادى تۈرمۈش ھومىيلىقى ھەم مەدەنىيەت ھومىيلىقىدا كۆرىنىدىغان پىسخىك ھالەت ھومىيلىقىدور ،

شۇنىڭ بىلەن بىللە ئوز - ئوزىدىن مەلۇمكى ، مىلت باشقا ھەممە تارىخى جا . دىئەلەرگە ئوخشاش ئوزگۈرۈش قانۇنىغا بوي سۇنىدۇ . ئونىڭ ئوز تارىخىنىڭ بىشى ۋە ئاينىقى باردور . «ستالىن (ھەيرانلىققا دەۋەت قىلغان ئەدەملەر » يوقۇرى عرق » قا ، ئىزىلەشكە ، بوي سۇنىشقا مەھكۇم بولغانلارنى «پەس عرق» قا بولىدىغان عرق «نەزەرىيە» لىرى ، ئسمان يەردىن قانچىلىك ئوزاق بولغان بولسا ، فەزىدىن شۇنداقلا ئوزاقدور .

بۇ «نەزەرىيە» بىلەن جەئەنگىرلار ئوزلارنىڭ رىئاكسىيە ئون ھەم ئوزلارنىڭ ئىنسانىيەتكە دۈشمەنلىكىدىن ئىبارەت بولغان سىياسەتتىن راسلىق قىلىپ بولۇدۇ . بولۇپمۇ كىيىنكى ۋاقىتلاردا دۇنيا جەئەنگىرلىرىنىڭ ئارىسىدا ئەڭ ياۋوزى ، ئەڭ تەشەددىسى بولغان گىرمان جەئەنگىرلىرى ئاخىرقى بىر نەچچە يىلدىن بېرى ، دۇنيا يۈزىگە فاشىستلىق سوقۇش ئونىنى كەڭ كۆلەمدە ئارقى قىدۇر - ئارقا ياققاندىن بۇيان ، جەئەنگەرلەر ئانلىقىغا «يوقۇرى عرق» ، «بىۋەكەن» ھەم مىللىتى «چاقىرىلغان دەپ ئوزلارنىڭ تىجۈزچى ، قاراقچى ئومتولۇشلىرىنى راسلىق قىلىپ بولۇشنى ۋە لەيكىن نەپەس قىلىش باسقۇنچىلىرى مۇتەھەملىك بىلەن دەۋەت قىلغان بۇ «عرق نەزەرىيەسى» اولارغا بىر

يشىچە : مظلوم خەلقلەرنىڭ نصىبىسى «بو-رى» عرقلارغا تايىغ بولوب ياشاشدىن باشقا نەرسە يوق ايمش . مونداق مفكور-رىدىكىلەرنىڭ كىيىن اوچىغا چققانغالجر-لىرى نيمەس فاشىستلىرى بولغان بولسا ، اولانى خېلى اوزاقدىن بىرى ايلەاملاندورىدىغان آمريكا اق عرقلرىنىڭ « قنون » لرىمۇ بار ايدى .

ئەسلىدە ا . ق . ش خەلقىنىڭ 13 مىليون نفوسىنى ئەشكىل قىلغان نىگرلار « پەست » عرق ائىلىب ، حاضرقتى كون گىچە مىلى جبر ظالمۇ استىدا قىلىپ كەلمە گە . 1890 - يلىدىن بويان آيرىم شتانلارنىڭ قانۇنلىرىغا نىگر خەلقىنىڭ گراژدانلىق حقوقلىرىنى چەكلەيدىغان بر-قانچە توزوتوشلر كرگوزولدى مونداق چەكلەشلەر مىسسىسىفى شتانىدا 1896-يىلىدىن ، جنوبى كورولىنا شتانىدا 1895-يىلىدىن ، لوزىئان شتانىدا - 1898 - يىلىدىن ، شىمالى كورولىنادا 1901 - يىلىدىن ، وىرگىنىدا - 1901 - يىلىدىن گىئورگىيادا 1908 - يىلىدىن ، اوگ-لا گامدا - 1910 - يىلىدىن بويان داوام قلىپ كەلدى .

1881 - يىلىدىن 1997 - يىلغىمۇ چە ا . ق . ش نىڭ جنوبى شتانلىرىدا قا-تار قانۇن وە قارارلار چىقىرىلغان ؛ بو-قانۇن قارارلارغا موافىق نىگرلار نومور-يول وە ترامواى واگونلىرىغا چوشوب ،

رىلدىن ئەڭ بىر گىنچلىق ، ئەڭ شەرمەز-غە بىرلە قەب بولوب قالدى . چونكى ، « » « يوقرى عرق » - بەچچە بازاقتىڭ رەسمى يوسوندا جارى قىلىشىدور .

« يوقورى عرق » انسانغا خاص بولامىغان چىسى بار وە فقط قان - قان وە ينە قان خاھلىغۇچى حاضرقتى زامان بولس-قونچىلرىنىڭ نامىدور .

« يوقورى عرق » بلىم اورنىغا كىشىنى ساراڭ قلىدىغان مەشقى ، فەن اورنىغا - گازارمىنى ، رەسسام اورنىغا سالماقتى ، مىدىتسىنا اورنىغا كوف سوفچىلىقنى ، كىشىنىڭ عقلى اورنىغا ، ساراڭنىڭ آچىشىنى تاراتقۇچى عرق-مور .

« يوقرى عرق » خەلقلر عامىسىنى ئەر كىيىم ، ادراكسىز حيوانغا ، ھېچ-نەرسىنى توشەنمەي اشلەپورىدىغان نادان آدمەلەرگە ، قوللارغا ايلاندوروشقا اومتول-گوچى حاضرقتى زامان آدمەخورلارنىڭ مف-كورەسىدور .

(ل . م ترجمىسى)
جھانگىرلار عمومەن موستەملىكچىلەرگە عرق مفكورىسى اوزلارنىڭ باسقونچىلىق فلانلرىنى آفلاش ، « پەست » عرق دەپ يورگوزگەن خەلقلرنى موستەملىكە صفتىدە-ايكسپلواتانسىيە قىلىش حقوقىنى آفلاش اچون كىرەك . مونداق مفكورىچىلەرنىڭ دى-

قالسا ، اولار اوچون مخصوص اجرتلغان چايلا ردبلا ارنووشولرى كيرهك . ا. ق ش نك 48 شتاتىدىن 29- شتاتىدا اق عرقار وه « قارا » عرقلارنىڭ بىرىگە اويلونوشلارى قنون بلەن منع قىلغان . كوپونچە نىگرلار قنون حەايە سىدىن محرومىور . اولارنى سودىزجزا لېشىدور . (لىنج سودارى) 1937 - يىل اپرىلدا پارلامېنت وه كىللەرىنىڭ پالانىسى لىنج سودارىغا قارشى قنون قبول قىلدى . 1938 - يىلدا بولسا ، بو قنوننىڭ لايىھە سى سىناتدا مەككىمە قىلىنپ ، لىنج سودارى توغرىسىدىكى قنون لايىھەسى مەككىمىدىن ايلپ تاشلاندى . بو قنونغا قارشى چىققوچىلارنىڭ بىرى ، جنوبلوق سىناتور - ايللىندىر قنون لايىھەسىگە قارشى سوزلەنگەن سوزىدە : « اگر نىگرلارغا تەك اجتماعى حقوق بىرىدىغان بولساق ، امېرىكا مەدىنىتى حلاك بولىدو . » دىگەن ايدى .

بومفكوره بلەن زەھەرلەنپ مەس بو لوب قالغان جنابلەر دوستى گىتلىرنىڭ شو زەھەر بلەن خالچىر بولوب ئالغانلىغىنى وه اوغالچىرنىڭ تەقىرى نىمە بولغانلىغىنى سەز مەسدىن يەنە اونو قوخەتەرلىك ايزىنى بېسىپ مېڭىواتىدو .

«... گىتلىر اوروش چقرش اوچون عرق نظرىيىسىنى مەيدانغا تاشلاپ ، فقط نىمىس تلىدا سوزلەيدىغان آدمەلەرلا اسىل مىللەتلەردىن بولوب سەنلىپىدو ، دىگەن ايدى . چىر چىل جنابلرىمە اوروش چقرش بو ئىسىنى شو عرق نظرىيەسىدىن باشلاپ ، فقط انگىلىز تلىدا سوزلايدىغان مىللەتلەرلا ، پوتون دونيا تەقىرىنى حەل قىلايدىغان اسىل مىللەتلەردىن بولوب سەنلىپىدو ، دىگەن دەئوانى قىلىدو . نىمىس لارنىڭ عرق نظرىيەسى گىتلىر وه اونو قوخە دوستلىرىنى نىمىسلىر بىردىن - بىراسىل مىللەت ؛ شونوك اوچون اولار باشقا مىللەتلەرگە حاكىم بولوشلارى كيرهك ، دىگەن نەتىجىگە ايلپ كەلدى . امدى انگىلىز عرق نظرىيىسى چىر چىل جنابلرى بلەن اونوك دوست - يارلىرىنى ئىگىلىمىز تلىدا سوزلەيدىغان مىللەتلەردىن بىراسىل مىللەت ، شونوك اوچون اولار باشقا مىللەتلەرگە حاكىم بولوشلارى كيرهك ، دىگەن نەتىجىگە ايلپ بارىدو . اسلىدە چىر چىل جنابلرى وه اونوك انگىلىپە ھەم امېرىكا قوشما شتاتلىرىدىكى دوستلىرى انگىلىز تلىدا سوزلەيدىغان

بوگونكى دونيادىكى نەھىتى كوپچو لوكنى تەشكىل قىلغان ئىسەر كىسز آدمەلەر ئەمدى ئەر كىن كون كوروشنىڭ واقتى يەتتى . آدم - آدمدىن پەس ئەمەس ، آدم - آدمگە قول بولوش توغرىدو . دىگەن اولوق آرزو لرىغا يەتمەكچى بولوب واقرىسا ، بەضى بىر امېرىكالىق ، ئىنگىلىپە لىكلەر چوچوب كىتىب عرق فەردىسى آستىدا قوللوق زەنجىرلىرىنى پەنە كوتو روب پوروشودو .

باشقا مېللەتلەرنىڭ ھەممىسىگە ، ياخشىلا
 قچە بىزنى ھاكىم دەپ تونۇتالا ، شۇچا
 ئا سىيارگە گەب يوق ، بولمىسا او
 روش چىقىشى چوقوم - دىگەن اولتۇرئانوم
 تەرزىدە تەلەپ قويىدۇ .

لەيپكىن بەش بىلدوام انكەن دەھشە
 تلىك ارونلاردا قان تو ككەن مېللەتلەر
 گىتايىرلار اورنىغا چىرچالارنى ھاكىم قاش
 ارچون قان تو ككىنى يوق . بەلكى ھەر
 قايسى مېللەت اوز مېلكىتىنىڭ آزادلىغى
 ۋە مستقلىلىكى بولىدا قان تو ككى . ش - و
 نوڭ اوچون انگىاز تلىدا سوزلىمەيدىغان
 ۋە شونوڭ بىلەن بللە ، بەر بوزىدىكى
 خەلقنىڭ كوپچولو گىمىنى تەشكىل قلىدىغان
 مېللەتلەر مانداغ يېڭى قوللوققا رازى
 بولمايدىغانلىغى اوچوق گەب .

چىرچىل جنابلرىنىڭ فوجىعەسى شو
 نوڭدىن عىبارەتكى ، او اوتىخان - اوس
 تىخانلرىغا سىڭىپ كەتكەن نەسەبدار بولغا
 نلقىدىن مانا شوادى ۋە روشەن حقىقەتنى
 چوشەنمە بو . . . » (ئى . ۋ . ستالنىڭ
 پراودا ، خبىرى بىلەن قىلغان ، وساھىبىسىدىن)
 ياكى چىرچىل جنابلرى بونظرىيە
 نىڭ «شىرىن - لەزىتىنى » گىتايىرچىلەردەك
 خالچىر لانغان دوور يردە نىتىب الامدو ؟
 زادى عرق مفكورىسىنىڭ زەھىرى
 ىنى اېچىپ بولمىپ كېسەل بولغان اوستون
 آدمەلەر ساقىيامدو ، ياكى اولەمدو ؟ مان
 نھايىتى عاددى آدمەن پوسوالغا جواب پىرە

لەيدىغاندەك امەس . آما كور گونىبەزنى
 ايتالايمىزكى ، خالچىرنى كورگەن ھەن
 خەلق اونى توشەو توشىدىن اوروب اولتۇ
 روب اتمىگىچە آرام آلمىدۇ . خوددى شو
 نوڭدەك اگر عرق نظرىيەسىنىڭ زەھىرى
 بىلەن خالچىرلانغان كېسەللەر ، خەلق عاممە
 سىنى تالاشقا باشايسا ، اولارنىڭ تقدىرى
 ىمۇ شونداق بولوشىغا ايشىنمىز .

بىزنى قوللوققا چوشوروشكە ۋە پوت
 قولمىزنى زەنجىردىن زادى بوشاتەلسقا
 اورنىواتقان بەھى خىطاي گومندىك مېللە
 تچىلرىمۇ عرق نظرىيەسىنىڭ زەھىرىدىن
 خىلا اېچىپ آلغان . اولار شونوڭ بىلەن
 عرق نظرىيە سىگە يىقىنلىشىدىكى ، اوز
 مېللىتىنى باشقا مېللەتلەردىن اوستون كو
 رودو . اول نھايىتى اوزاق تارىخقا اېگە
 قابىلىيەتكە آدمەلەر بىزدەپ دەعوا قلىدور ،
 لېكىن اولارنىڭ چىرىپ كىتەپ بارغا -
 لمىقىغا قارىماي گىتايىرچىلەرنىڭ بىرقسەم
 مېجەزلىرىنى اوز ئىرىگە اوزلەشتوروب آلغان ،
 مەسىلەن : ماخنا چاقىق ، خەلقچىلەشكەنلەرگە
 ھجوم قلىش ، خەلقنى زامان مەنىدىتىدىن
 چەتلەشتوروش ، خەلققە قاتتىق ظلوم قىلىش ،
 توھمەت قىلىش ، خالچىر لانغان متعصبلىرىنى
 كوچكوتوب خەلقنى تالاش ، تىررولوق ۋە
 باشباشتەقلىققا اوخشىغان حر كىتلەر بىلەن
 خەلقنى قورقوتوب ، شرطسىز خىطاي
 اىتبادەكەر ائلىغىنىنى قبول قلدوروش - نى
 مقصد قلىدۇ .

«...دونياخەلقىنىڭ كەڭ اشەددى دوشەيدى نى بولغان فاشىزم - قولى يەتكەنلا جاي-لاردا چوڭ وە كىچىك اغوالار تەشكىل قلىپ ، سەل ھورلىك وە ار كىلىك طرفدارلىرى بولغان آدمەلەرنى يوقوتوش چا رەسىگە كىرىشتى . بىراق گېملىر براوننىڭ اويىگە اوشوق ، نەشە تاشلاپ قويەس اي مى . او گىتتا پودا نەھىتى اوستولوق بىلەن اشەنگەن ھەرخل حىتلىرى تيارلاپ-شۇ حىتلىرى فاشىسىتلىارغا قارشى بولغۇچىلار نىڭ ساندوقلىرىغا سلىنىپ قويولوب شونوڭ بىلەن توتار ايدى . ھازىرقى بىزنىڭ گېملىر انداق اوارە بولوب يورۇشنى خالىە سىدىن اونوڭ اوصولىنىر عالى دەرەجىدە تە كەمىل انكاز بولدى . بىزنىڭ گېملىر يالغوز گېرمانىيە پاشسىت اوصولىدىنلا تەلىم ايلەشنى نەقۇ لاي كوروب ، او ، اسپانىيە « فامىنكەسى » آمىرىكا « كو كوس كلان » وە قەدىمكى زامان خطاي ايمپىرانورى چىن شوخو اندى لەرنىڭ اوصوللىرىنىڭ ھەممەسىنىڭ يىغىندىسىنى ايلەشنى لايىق ناپدى .

(اخەدجان قاسىمى)

دېمەك بىزگە خوجاين بولوشنى خالىغان ماختانچاق مىللەتچىلەر مو اوز قەلەملىرى بويىچە عرق نظرىيە زەھىرى بان غلجىز لانغان گىتاپ چىلەرگە بە كەمو اوخشاپ كىتىدور .

امامى اسپىل مىللەت طرفىدىن : «عاد

دى آدمەلەر ياكى پەس مىللەت » دەپ آندىغان كىشىلەر اولار اويلىغا نچە قول قووشتورب تورو وە مەيدو . چونكى ، دونيادا نەھىتى كوپ سان نى تەشكىل قىلغان «عادى آدمەلەر» عرق نظرىيەسىنىڭ سىسقى پورىغىدىن سەسكىدىنب كەتتى . « عادى آدمەلەر » ەر قانداق موشكول اشلارنى قىلا لاپدىغانلىغىنىنى آلا قاچان سىزىپ بولغان . ھەتتا يەر آستىدىكى ايلانىڭ كوشىگىنىمە وتوبو دو . شونوڭ اوچون « اسپىل آدمەلەر » نىڭ پەردە آرقىسىدا ھازىرلا واتقان «اوپو لىرىنى » گورەلەيدو . ھەرقانداق ، حتى بولوڭ پوشتامدىكى خفى سىرىنمو آشكا رىلا كورو واتىدو .

عرق آيرىمىسى آدمەلەرنىڭ سىزىمى وە قابىلىيىتى بىلەن ھىچ قانداق علافدار امەس . بونى كىشىلىك تارىخىنىڭ ايقىمى پوتون دونيا خلقى آلدىدا آشكارە قلىپ كورسەنتى . بونى اوز وقتىدە نەھىتى آرقىدا قالغان بىر قانچە مىللەتلەرنى ھەم اوز قوينىغا آلتان سوويتلەر مەلىكىتىدىكى خەلقنىڭ حىياتىدىن اوچوق كورگىلى بولىدو .

سەرىت خەلقى پوتون عرقلار اوپەمو اوخ شاش ، بەب-بىر ابر دىگەن كوز قاراش بان سەرىت خەلقىنىڭ غەلبە قىلىشىنى انكار قىلغىلى بولمايدىغان قىل كورسەتدىكى ، پوتون مىللەت ھەمدە خەلقلىق-عرق بەگولرىدىن مەسئەلە ئال-الپكىسىپ

نلېگېنى او «صفىلىك» آدەملەرگە كورسە
تەبىئەتتە
كورسەتتى . كورسەتكەندە، واوندان
افسانە سوزلەرنى ايككىنچى آغز يەنە ئالايىدىغان
قلىپ كورسەتتى .
اگر قايسى مىللەتتىن بولمىسۇن
عرق نۇزۇپىسى بىلەن زەھەرلەنگەن كىيىم
لەر، غالىبلارغا ئوتتۇرىكى، گىتلىر
چىلەرنىڭ تىقىرى نىمە بولغان بولسا، اولار
نىڭ شۇنداق بولۇشلىرى چوقۇم .
ز. قادىرى

پلواناسىيە ۋە شونوڭ بىلەن بىللە اوز آرا
زىددىيەتلەر دىنەمۇ خالى بولغان حالدا ،
ايلىك اوستون مەدەنىيەتنى اوز لەشتوروب
ھەممەسىدىن آلبىن كىتەپ بارىدۇ .
عرق نۇزۇپىچىلارنى خىسسا نىمەس
فلىپتىلرنى اوز واختىدا سەۋىيىلەر ئىنقىلابىكى
خەلقلەرگە «صفىسىز» آدەملەر دەپ قارى
غان ايدى . لىكىن عرق نۇزۇپىسىدىن
خالى بوگوللەنگەن جەمئىيەت آدەملىرى
(سۈرىيىلەر) اوزىنىڭ قانداق آدەملەر ايكە

قانلىق داغلار

1944 - يىلى نوپۇس ايدىدا باشلانغان مىلى آزانلىق ئىنقىلابىمۇ ۋاقتىدا ، خىتاي
مىسسىيەت ئىشلىرىنىڭ قىلغان جىنايەتلىرىگە گۈۋاھلىق بىرىپ تۇرىدىغان آكتلار تارىخى
ھىج بولۇپ قالدى ، 2 - ھىن بو آكتلار اولارنىڭ ، ئىنسانى مەۋجۇتلۇق ئىنقىلابىمۇ
تەبىئىكى رەھىمى روخسارىنى اچىپ ئىشلىدى .
او « ئىنسانى » پەرۋەر آدەمگە « مەجرىبان » زاتلار اوتەۋشىدۇمۇ بىزنىڭ آنا بو
ۋىبارەتتى ھىچ چىناب بولماسلىق عذاب عقوبىتلار بىلەن ظىلوم قلىپ اولانوروب كە .
گەن ايدى . ئەگەر اوزاق اوتەۋشىدىن بوگونكى كۈنگىچە خىتاي ظالەلرېنىڭ
خەلقىمۇزگە قىلغان ۋە ھازىر مو قىلوانغان عذاب عقوبىتلىرىنى آكت قلىپ بىزىم
چىققان بولساق ايدى ؛ وطنىمۇز شىرقى تۈركىستاننىڭ پىتون زىيەنىنى بوزىنىنى آكت
بىلەن ياپقان بولار ايدوق .
ژورنالىمۇزغا كىرىتلىگەن بو بىرنەچچىلا آكت ۋە مەلۇماتلا - ئىنقلاب كۈنى
مىلى ايدى ۋىلايىتىدىلا بولغان بىر جىنلاردىن عىبارەت . بىز بىشقا ۋىلايەتتە
ايدى ئەتراپلار بىدۇمۇ نامۇسىز خىتاي ئىشلىرىنىڭ نۆلۈت نۇرغۇن آدەملرنى ئىش
سان آڭلىمىغان ۋە كۈرمىگەن آزابلار بىلەن اولتۇرگەن قانلىق فاكىتلارنى كۈر
گەن ۋە ئىشكەن بولساقمۇ ، اولار اوستىدىن نۇلوق آكت بىزىم اولگۈرەلمىگەن

ايدوق .

بىز ئاممىد قايەزكى وطينمىز شرقى تور كىستان توپرىغىدا خطاى زومىگەر-
لرىنىڭ قىلغان ىرتقوچلوق واقىمىلرى وەطينمىز نىڭ ەربىر جايىدا ياشىمىغاندا بولغان
وطن پەروەرارىمىز طرفىدىن بىر مو - بىر ئارىغىمىزغا تر كەلگوسى .

تەرىپ

فاكت

ظالم خطاى عملدارلىرى اوزلىرىنى اعلا اخلاق ابگىسى ساناپ « ئەدەب، انىساقى
دىپانەت ، ناموس » نى دەعوا قىلىش بىلەن بللە ، « 5-ئىك يىلاق مەدەتىمىز بار »
اولوغ دەواەت دەپ ماختاندى . مېھرىبانلىق ، وادارلىق ، صداقتلىككە اوخشاش
گوزەل ئەخلاقلىرىنى اوزلىرىدە باردەپ ، بو گوزەل فضىلەتلەر بويىچە جهاندا
اوزلىرىنىڭ تەخمىشى يوقلىغىنىنى تىنماى سوزلەپ كەلگەن ايدى . اويلاپ باقايلىچو
موشو ئەخلاقلىرى ازلاردا بارمىدى ؟ ازلار حقىقتە ؟ ادلىك ، وادارلىق ، ناموسلوق وە
انىساقلىقمىدى ؟

يوق . ئەدە، اولاردا ئەدەب، انىساقى ، دىپانەت ، ئەدە ناموس بولسۇن ؟ !
- ئەدە اولاردا مېھرىبانلىق ، وادارلىق بولاليسۇن ؟ ! اگردە بوقانخورلار اوز-
لرى اتقانچە مېھرىبان ، وادار وە انىساقى بولسا ، بىكار ياتقان خەلقلارنى سو-
يۇپ ، يورەكلرىنى خام بويىچە يىمدو ؟ ! كوزلىرىنى اويۇپ ، قولاق بورونلرى
نى كىسەمدو ؟ ! گناھسىز خەلقلەرنى اوزلىرىنىڭ قوشىغىغا آيلانغان ايدارلىرىگە
اىلىپ كىرىپ چاچولاردا توغرامدو ؟ وە چانامدو ؟ اوت قزىق باغ ، قزىق تەور
لەر بىلەن داغلاپ ، كويىدورۇپ ، يەنىچىپ قارچە - قارچە قىلىپ اول
تورەمدو ؟ !

ظالم خطاى عملدارلىرى - فقط ىرتقوچ ، وەھشى ، قانخور چىوانلاردور .
اگردە ىرتقوچ بولمىسا توندىكى چىتلار دە كورسوتولگەن قانلىق قانچىلارنى -
قلمىغان بولار ايدى .

ئىكات

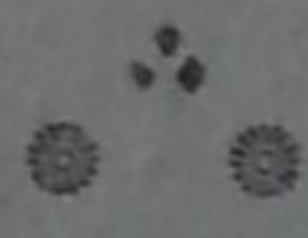
اوشبو آكت 1944 - يىلى . . . نوپاىر كونى غولجا شەرىنىڭ ەومى
مىللى قومىتاسى بەلگولىگەن كەمىسىيەلەر طرفىدىن تۈزۈلدى . كەمىسىيە تۈزۈمى :
اوزىك مىللىتىدىن : اسعدالله ، مرعزىم بايى ، شەنىغەت وە غوناباى ، اويغور

ملايتىدىن : اسمائيل ، حسين . تانار ملايتىدىن : فانىخ الله يارى ، تونگان -
ملايتىدىن كرىم حاجى ، داووزوف ۋە يوسوب حاجى ، خطاي ملايتىدىن ياك خويب -
جىياڭ ۋە سون خويجىڭ ، شىۋە ملايتىدىن بەئىن ، ۋە روس ملايتىدىن دەمە -
تىروف .

جىڭساچوى ايلينغىنىدىن كىيىن بىز كەمىسىيەلەر اويەرگە بىرىپ تەكشور -
گىنىيەزدە ، اونوك ايدارەسىدىن شەبەلىك خەندەك ۋە قودوقلاردىن 238 نفر -
ادەمنىڭ جىسى تىپلارى . بو آدەملار خطاي جالادلىرى طرفىدىن عزابلاب اولتو -
رولگەن .

بو آدەملەر ھىچ بىر نەرسىدىن عىبلىنىپ سولافقا ايلينمىغان بولوب ، فقط
كوچىدا توتوب ايلنغان . بولارنىڭ توققانلىرى بولارنى نامعلوم يوقالغان حساب -
قلىپ ، بولارنى تېپىشدا جىڭساچويگە مەراجىعت قىلغان بولسىمۇ نەتىجىسىز قالغان مەمە اولوك -
لارنىڭ آغزلىرى قاپلىنىپ ، قوللىرى آرقىسىغا باغلانغان بەعضلرىنىڭ پوتارىغا كىشەن
سېلىنغان .

بو اولوكلار چوب توغرايدىغان جادو بلەن توغراالغان بولارنىڭ ھەمىسە فوتو
گىراب بلەن رەسىمگە ايلاندى . اوروق توققانلىرى بېقىن آدەملرى طرفىدىن چاچ
رەڭلىرى ، يوزلىرى كىيەلرىدىن بىر مونچەلىرى تونولوب ايلاندى .

1 - سابىق جىڭساچوى قوراسىنىڭ كون پىتەش طرفىدە سېپىلغان توپا آلغان
يەردە 35 كىشى اولوك تىپلىدى . بولارنىڭ بىرى يەھو ملتىق بلەن ايتلغان ئەمەس
بعضلرىنىڭ آغزىغا پاختا تقيپ ، باشلىرىنى چوماق بلەن اوروب ، يەنجىب اول -
تورگەن . بعضلرىنىڭ آياقلىرىدا كىشەن ، قوللىرى كەينىگە باغلانغان بولوب ،
بولار نەيزە ، قلىچ بلەن اولتورولگەن . بعضلرىنىڭ كوزلىرى اويولغان ، بورون
لىرى كېسىلگەن ، جادا بلەن 2-3 بىرىدىن توغراالغان حالدا اولتورولگەن .
بىر قودوقدىن 16 ياشلىق مونىر دېگەن بالىنىڭ اولۇگى تىپلىدى . بوبالېر -
نىڭ قولى باغلانغان ، بېشى نەيزە بلەن تىشلىب اولتورولگەن ، بونىڭ استىدىن
نورغون كىيەلەر ، خوتونلارنىڭ فەرەنجىلىرى ئىپىلىپ ، بىر دانە چوك تولوق تاش
تېپلدى . تاشنىڭ استى اولوك بلەن توشقان .

اولتورولگەنلارنىڭ اىچىدە 1 صىياۋ الله يارى اوروب اولتورولگەن ، 2 - غە -
بىز بوغوزلانغان ، 3 - فاروقنى اوروب مەيدىسىنى ايزىپ اولتورولگەن ، 4 - ابوان

كەشكەن جادوبىلەن توغراپ اولتورولگەن ، 5 سوپىنايلىق مەھبۇد اوروب اولتورولگەن ، 6 پىتروب اوروب چاناب اولتورولگەن ، بولاردىن باشقىلارنىڭ كەملىگىنى تونۇشقا بولمايدۇ . اولتورولگەنلەر مەلت چە-ئىدىن : روسلاردىن 7 نەفر ، قازاقلاردىن 4 نەفر ، تاتارلاردىن 3 نەفر بولۇپ قالغانلىرى ھەممىسى اويغۇرلار .

ظاليم خطايلارنىڭ يەنە بىر

ۋە ھىشپىلىگى

فېدائى عىسكىرلەر 2 - بولۇم 3 - اسكىلاندا يېڭىدىن عىسكىرلىككە كىرىشكەن سىيىد كىرىم بالىسىنىڭ ھەدىسى ايم خان ايرى تۇرسون بىلەن فوتان تام دى-گەن يەردە پوگا چوفنىڭ تىرى زاۋوتىدا ستوروتلىق قلىپ تۇرغان ايكەن . شۇ زاۋوتدا اشلەپ تۇرغان خطايلار 44 - يىلى 3 دىكابىر ئەتىگىنىلىكى سەت 6 دە ايم خانلارنىڭ اويىگە كىرىپ تۇرسوننى بوغۇرۇلاپ اولتورگەن . ايم خاننىڭ ايفىر آياق بولۇشىغا قارىپەسدىن كوكرەكھەم بورونىنى كىسپ ، اوزىنى بوغۇرۇلاپ ، خراپكىسىنى بورىغا اوراپ قويغان . خطايلارنىڭ اويىگە كىرىپ كەتكىنىنى كورۇپ قالغان ادەملەر قورقۇپ اوس-تىگە كۈلمىگەن .

دەھشەتلىك اولۇم

ئوۋى گورد تاتار مسجدنىڭ قورامىدىكى بىر ايفىزلىق وقف اويدە خاق صدقەسى بىلەن كون كوچورۇپ تۇرغان 70 ياشلىق قىبرى مامى ماھى كەمال - بىلەن زەئىف اوغلى عبدالجىليل ياشاتتى . انقىلابىمىزنىڭ 4 - كۈنى گوڭ ئەنجۈ ايدارەسىنىڭ فان اچكۈر باشلىق - لىرى 10 فوراللىق كىشى بىلەن كلىپ ، اويىگە دىرىزە ، ايشىكلەرنى سوندىرۇپ كىرىپ ، 17 ياشقا كىرگەن زەئىف عبدالجىليلنىڭ كوكرەگىدىن انقان . بو - بالاتىلارنى پوكولگەن ھالدا آرقىغا اىگىلىپ ، قانغا بوپالغان قوللىرى بىلەن تايانغان بويىچە قىتىپ قالغان . بوھالنى كورگەن آنا : « چىنم بالام ، خراپ بول -

دى آما بو نيمەدىگەن وەھشىلىك ، نيمە قىلماقچى بولىسەن ظالمىلار ؟ ! « دەپ
واقىرغاندا ، خىتاي چىرىكلىرى بومامىنى تىپىپ ، يەرگە ايغىنىتىپ ، ملىتىق
پاينىگى بىلەن قارا قانغا پاتقىچە توختىماي اغزىغا اورغان . نەتىجەدە مامانىڭ تىل
ايغزلىرى تىتىلىپ ، چىشلىرى سوندورولغان .

خىتاي جىلادلىرى اوزلىرىنىڭ بو قىلغان وەھشىلىكلىرىگە قىزىقتى قىلماستىن ،
مامانىڭ قورسىغىنى يىرىپ ، اوچەيلرىنى سوغوروب ايلب اوستىل ، كاراوات ،
اوروندوق آياقلىرىغا اوراپ قويغان . بونىڭ اوستىگە پوتلىرىنى پاتالچىگىدىن سوز .
دوروب ، گوشىنى بىرىققا ، اوستوخىنىنى بىرىققا آيرىپ تاشلىغان .

فاكت

ازانلىق انقلابىمىز قىتاي يىپىپ ، بىزلىرى بىوك خاھىشلىرىنى اوز قوللىرىمىزغا
كەلتورگەنسەرى ، ظالم خىتاي عملدارلىرىنىڭ ھەم چىرىكارلىرىنىڭ بىكار خىلقە
قىلغان وەھشىلىكلىرى بىرىدىن كىيىن بىرى فاش بولماقتا . اولار اوزلىرىنىڭ وەھشى-
لىكلىرىنى « جىڭ ساچوى » ، « يى فن سور » قاتارلىق جايلىرىدا قىلىپ چەكلىنىپ
قىلماسدىن ، بىلكى اوزلىرىنىڭ قانلىق تاپالىرى تەككەن جايلارنىڭ ھەممىسىدە قىلغان .
لىقلىرى بىلىنمە كدە .

بىزنىڭ جىنگوار قوشونلىرىمىز حرم باغ ، لەكشاڭ ، باي كول مەھلىلىرىنى آغا-
دىن ، كىيىنەو ، ظالم خىتايلارنىڭ قىلغان وەھشىلىكلىرى فاش بولدى ، بوجايلاردا
وەھشىلەرچە قىتاب اولتورولگەن قوربانلار نەھىتى كوپ بولغانلىقىدىن ، بىز اولارنىڭ
ھەممىسىنىڭ قانداق قىيىناب اولتورولگەنلىگىنى گىزىتىمىزنىڭ تار سەھىفەلىرىدە كور-
سوتوب كىتەلەيسە كەو ، حكومتىمىز ناظرلىرى طرفىدىن كورولوب ، تصدىقلىغا
آكت توزولوب اونكەن بەشى بىر قوربانلارنى يىزىپ اوتتە كچى بولدىق .

ئاكت

1945 - يىلى غىنوارنىڭ 28 - كۈنى حرم باغدىن چىققان اولوكلەر آر-
سىدا بىر مىلمان عىسكىرىنىڭ وەھشىلەرچە اولتوزولگەن جىسىنى تاپدىق .
بو جىسدە دوختورلارنىڭ تەكشۈرۈشى آرقىسىدا بىشىدىن ھەم دۈمبىسىدىن بىر
چاق بىلەن يارىلانغان ، قوللىرى آرقىغا باغلانغان ، بىياھ كلىرىنىڭ تىرىلىپ سوز-
سولغان ھەم آخىرىدا اونىقا سىلاب ياندورولغان ايكەنلىگى مەلۇم

بولدى .

بو مسلمان شەھىدنىڭ توققازارى كلىپ تونۇپ آغىچە بر نەچچە كوزساق
لاشقا قارار قلىندى .

شبو آكتنىڭ راسلىقىغا :

شرفى تور كىستان اعضاسى هم معارف ناظرى : حبىب پونىچى

صعيده ناظرى : قاسىم جان قەبرى ، : دوختور مېنشوف

بولارنىڭ سىپرتىدا 4 نفر آدم شاھىد بولوب قول قويدى .

ئاكت

1945 - يىل 31 - غىنوار كونى مريم باغدا خطاي چىرىكلرى طرفىدقن

وھىشلرچە اولتورولگەن 2 اولوك تىپلىدى . بولارنىڭ ھەر ايكىسىنىڭ مسلمان

ايكەنلىكى بلىندى (كەلىگى تونوايدو) برسېنىڭ قوللىرى آرقىسغا باغلانغان -

بشى اوتكور نەرسە بىلەن يارىلانغان ، ينە برىنىڭ اغزى تلىنگەن ھەم پىچاق

بىلەن جزالاب اولتورولگەن . شبو آكتنىڭ راسلىقىغا

معارف ناظرى : حبىب پونىچى .

صعيده ناظرى : قاسم جان قەبرى .

دوختور : مېنشوب ، 8 آدم شاھىد بولوب قول قويدى .

كولدور گىلى كەلدىم

قىزىق

سلام آزاد رايونازىم ، مەن سىنى بر كور گىلى كەلدىم .
قوچاغىڭدا چك تولىنىپ ، كەك كوشاد يور گىلى كەلدىم .

—

يور . كىگە داوا اىزلەپ ، اويەردە قالدى مليون جان ،
شولارنىڭ دادىلىنى ، اوزەم بر بىلدور گىلى كەلدىم .

—

يويوب قاندا قارداغنى آقارغان تاجى نەختم سەن ،
زەررە شەيئىڭنى تونىا ايلەپ ، كوزومگە سور گىلى كەلدىم .

كورەش باقى بومىدالدا ، يەنە مردچە بىسىپىب آغا
غەيرىتىگنى مەت ايلەپ ، بېشىمنى برتور گىلى كەلدىم .

سوت ايمىپ نار سىيد كېى ، قوچاقىڭدا بەر كېلەپ موددەت ،
گرىپ برخولونوك ايجىرە ، بوومنى چومدور گىلى كەلدىم .

بولسا نامىك اينقلا بچىل ، شرفلىك بر اولوغ او كيان ؛
تويغوچە بوپورەك باغرىم ، قوچاقىڭدا بوز گىلى كەلدىم .

جىاننىگنى موبارە كەپ ، سىنك برلەن نا خشىلار كويەپ ،
كورەش نەغىنىگنى چىلىشقا ، قولومنى كوندور گىلى كەلدىم .

سويۇملوك سەن ازەلدىنلا ، مىنك سويگەن گوزەل يارىم .
كى بوپنىڭغا گرەسالىپ ، سچوك تىدا سويگىلى كەلدىم .

كورەش ناخشانىك آوزىن موزاتدىچە اونكوزوب نىرى ،
شوچاقىچە الەم چە ككەن ، يارىمنى كوندور گىلى كەلدىم .

قاراشەرگە يوروش

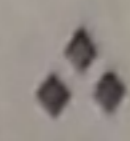
ز . قادىرى

1864 - يىلى ايدى . بە دەولەت قەش -
قەر شەرىنى خطاي خانابىق حكىمىدىن عجا
يب كىلپىشكەن چەكلەر بىلەن آزاد قىلدى .
امدى اونوك آلدىدا تاغدەك اولوغ خزمەت .
لەر تورپىدو . خطاي بولا كەپىلرى طرفىدىن
قلعەلەر ، كوروكلەر ، مەرىسلەر وە تور
لوك عمارەتلەر كويپدورولگەن ؛ مۇلايىغان خە
لقلەر تالان - تاراجقا اوچراپ ، آچ ، يالا
گىچاچ وە خانە وەيران بولوب قالغان . يەنە
لىك - يالىڭاچ كوچىلاردا اوششاق بالى -
لارنى اگەشتوروب يورگەن انىلار ، كۇ

لەرگە كومولوب ياتقان بىچارە آدمەلەر ،
آشفەزنىك اوچانلرى آلدىدا شومشويوب .
تېترەپ اولتورغان يىتمەلەر ھەر قۇنداق بىلگى
رى قانتقى كىشىلەرنىمۇ ايجىندورار ايدى
« خەلق اوستىدىكى مونداق ايفر بارىلار
نى داوالاش كىرەك ، عمارەتلەرنى ، كو -
روسلەر ، بوالارنى تەمىر قىش كىرەك ،
يەنىمۇ منتظىم لەشكەر توپلاب شرقى نور
كستاننى خطاي باسقوز چىلرىدىن تاما - آزا
قىش كىرەك » دېگەن خىياللار بەدەلەننى
اوراب آغان ايدى . او خىيالنىڭ بر اوچىنى
توتىدە ھەدىب مۇلاپ - مۇلاپ كىشىلەر

نى لەشكەر صفيگە چاقىرىپ زامانىسىنىڭ دەبدەبەلەك لەشكەرى قىسمارىنى وجودقا كەلتۈرۈشكە باشلىدى . اوز دەوليتىنىڭ قورولايشى وە اونوك لەشكەرلەردىكى دەبدەبە ، استەسەلەر قەشقەر خەلقىنى روحلاندورغان ايدى . غەلبەلىك جەڭلەردە تابى اوسكەن لەشكەرلەر آرسىدىن وە خەلق اچىدىن يوزلەپ - يوزلەپ قەرىماتلار ميدانغە چىقتى :

آلتە شەر اطرافىدىكى اوششاق خانەلقلار بىرلەشتۈرلۈپ ، قەشقەردە قايتىدىن مستقل اريغور دەوليتىنىڭ آستىنىسى قورولدى .

بو وقتلاردا راش الدىن خان بەدەولەتكە ابطاعت قىلغان حالدا كوچاردا حكمرانلىق قىلار ايدى .

قارا شەردە وە تورپاك اطرافىدا خىطاي باسقونچىلرى چوڭ كوچ توپلاب هجومغا تىلا ، لىنيوانتەنلىغى توغرىسىدا مش مش گەب بولوب قالدى . بو اندىشىلىك خەبەر توغرىسىدا راش الدىن خان بەدەولەت - دىن دوشمەن آلدىنى توساشقا ئەمەل آلدى .

تەخمىنەن 1865 - يىلى راش الدىن خان « وىتن و خىدا ، ر - وىل يولىدا دوشمەنلەر بىلەن غىزات قىلىپ غازىلىق مەرتىبە - سىنى خوشلىغان وە شەادەت دەرىجىسى - نى ايزدىگەن بىر مرد بەھارى بارمو ؟ » دەپ جار قىلدى . شو ائنادا مرد غىزات كەمىرىنى بىلىگە باغلىغان كەڭ غوللوق ، اوتكۈر كۈزلۈك بىر كىشى كىلىپ :
- مەندۈرمەن ، شېو خىزمەتنى بىجاكەلەتۈرۈپ بۇدەرىجىلەرنى آروزوقلىغان ، - دىدى .

راش الدىن خان توختى يۈز بېشىغا يۈز لەشكەر بەردى ، او نەپتى ئزلىك بىلەن خىرى خىزىلىق قىلىپ مەھارىبە وە مەھارەت كاروانى بىلەن « فۇخ - نىسەت نەپەدەسەن » دەپ يولغا چۈشتى .

كون اوز قارار گامىغا كىرىپ كەتكەن ، لەكىن اونوك زەرىن كاكوللارى تېخى كەڭ اوفوق گىردابىغا چىچىلىپ تۈراتتى . مەھارەت كاروانلىرىنىڭ شىددەتلىك يۈرۈشىدىن چەتتەن چوڭ بوگور شەرىنىڭ طرفىنى قاپسىغىلى باشلىدى . بوگور - دىكى خىطاي چىرىكلىرى ھېچ نەرسىدىن خەپرسىز كەپى مەھارەت سۈرۈپ اوتۇرۇدۇ ، بوگونكى چىلىناتقان غىجە كەڭ خىرقى آوازى خىطاي چىرىكلىرىگە زاۋاللىقدىن خەبەر بېرىپ نالە قىلار ايدى . شەر اطرافىدا توپوقسىزدىن يانگىرىغان تىكەر آوازى خىطاي چىرىكلىرىنى ھودۇقتۇرۇپ قويدى . ھەجۈمغا اوتكەن توختى يۈز بېشىنىڭ لەشكەرلىرى آلدىدا خىطاي چىرىكلىرى اۋولانغان ئوش - قان مىسلى قىچىشقا باشلىدى . خىلى او - زاق وقتىدىن بېرى بوگور شەرىنى اۋۇزىنىڭ ظالوم چاڭگىلىدا قارىماب ياتقان 100 چە خىطاي چىرىكلىرى بىرىم سەئىچە بولغان جەڭدە تۈزغاقدەك ھوئاغا اوچۇپ كەتتى . بوگور قىم قانغاندىن كىيىن آرادىقا قا تەشنا اۋىغور وە تۈزگان خەلقى توختى يۈز بېشى لەشكەرلىرىگە گروھ - گروھى بىلەن كىلىپ توشۇلۇشقا باشلىدى . كۈچ - چار طرفدىن ھەمىر خافە وە اسەتلى خۈا - جە يول باشچىلىقىدا يەنە 150 چە لەشكەر كىلىپ قوشۇلدى . تۈزگانلارغا سوموللا باشلىق بولۇپ تەيىنلەندى ! لەشكەرلەر يۈرۈشنى داۋام قىلىپ كۈلپە كىردى

كورلا خلقىمۇ قزغىن روخ بلەن لەشكەر
صەيگە قوشولدى .

امدى رەسەيلىكەشكەن بو لەشكەر صفە -
لمرى زامانىسىدىكى پادىشاھلارنىڭ كۈچلۈك
قوشون كورنىشىنى آلدى . الەم - باير -
راق ، اوق ، ساغداق ، ملتىق ، زەمبىر -
رەك اسلىھەلەر تەييارلاندى . ناغرا ، كار
ناي ، سورنەي ، داپ دومباق صەئاسى
بلەن لەشكەر گەشلىك دەبدە بەسى جىلوپىگە
كەلدى . لەشكەرلەرنىڭ ايتىوانقان غەزەل -
لمرى وە ناغرا كارناي صەئاسى كەك دالىد
دا تەرەننوم ايلەب ، چول جەزىرەلەرنىمۇ
لەرزىگە كەلتۈرەتتى . ھەممە زوق ، شوق
بلەن يول پوروب قارا شەر درياسى لىد -
پىگە كىلىپ قىلغانلىغىنى سەزمەي قالدى .
دەريانىڭ اوچىتىدىن بىر دىنىگە ايتىلىپ كە
تكەن زەمبىرەك اوازلىرى بوتويىچى لەش
كەرلەرنىڭ قىياپىتىنى جدى بىر تۈسكە آل -
ماشتوردى . دەريانىڭ 2 قىرغىقىدا بىر -
بىرىگە قارمۇ قارشى زەمبىرەك ، مېلتىق ،
اوقىلار اوقى اوچرىشقا باشلىدى .

خطاي چىرىكلىرى دەريانىڭ شەر طرف
قىرغىقىغا مەكەم استىجىكاملار قوروب زەمبىر -
رەكلەرنى اورناشتۇرۇپ آلغان وە دەريا
دىكى كېمىلەرنى تارتىپ كەتكەن ايدى .
شونوڭ اوچون اوبغور لەشكەرلىرى بوجايد -
دىن ھجوم قىلشقا اېلىك يول تاپلا -
مىدى .

كېچە بەك قاراڭغۇ ، سەيلىداب يام -
غور يىغىپ تۇرىدۇ . اوبغور لەشكەرلىرى
دەريادىن بىر پونەي بىرى كىلىپ آلغان .
لەشكەر باشلىقلىرى اوت قىلشقا روخت
قىلمايدۇ ، اولارغا فقط كوز بومماي اطراف
قا قاراپ تۇرۇشقا امىر بېرىلگەن . شو -
لۇك اوچون لەشكەرلەر بولغون وە نىللارنىڭ

دالدىسىغا كىرىپ چاشقاننى ماراب ياتقان
موشوكلەردەك شومشۇرۇپ يېتىشكۈر .
لەشكەر باشلىقلىرى بولسا ، بېشىنى بىر
يەرگە قىلىپ مصلەحت قىلىشقا اوتىدۇ . كورلا
بھادرلاردىن اسلام خاھە ايلك ياخشى مصلە -
حت بەردى :

- بىز چوڭ يول بلەن قارا شەرگە كىرىم -
مىز دېسەك ، ياخشىلىق تاپقان بولمايمىز -
دېدى او ، اسحاق خواجەنىڭ بېشىنى چاقى -
شىغا قارىماي يەنە سوزىنى دوام قىلىۋەدى :-
باغراش كولىنىڭ اېيىقى بلەن اوتوب اوش -
شاق نالغا چىقساق ، آندىن آرقىغا بېنىپ ،
قارا شەرگە كىرسەك اشبەزنىڭ خىرىلىك
بولوشىغا شەك يوق ، چونكى خطاي ناب -
كارلىرى بوياندىن اندېشە قىلماي آنچه مە -
كەم اورناشمىغاندۇر . بو مصلەحت كۈپچۈر
لوك طرفىدىن مەقوللاندى .

لەشكەرلەرگە آرقىغا قايتىش بو بىرىنى
بىرىلىپ ، بىر بىر كېچە مەلى كورلىغا قار -
راپ قوزغىلدى .

كورلىدىن يەنە قارا شەرگە قاراپ بو -
روش قىلغان اوبغور لەشكەرلىرى باغراش
كولىنىڭ اېيىقىنى اېلىنىپ تۇتقۇز كون دې -
گەندە اوششاق نال دېگەن مەنزىلگە كىلىپ
چىقتى . ھەممىنىڭ آلدىدا اطرافنى تەكشۈ
رۈپ كىلىۋاتقان 2 نفر پاسىبان اھتىبان
بلەن پوروب كىلىپ بو نىختا آلدىدا تۇختىدى .
اوششاق نال بو وقتلاردا يولچىلار
قونۇپ اوتىدىغان اوتەك ھەسبىدا بىر يەر
بولۇپ ، اوبغور ، تونگان وە مەقوللاردىن
بىر نەچچە اوبلوكلارغا ئىبلە باشاۋاتقان ناغ
باغرىدىكى چىرايلىق مەنزىرەلىك بىر جاى ايدى -
دى . مەلەنىڭ شەل طرفىدىكى بو بۈرك نال -
آرىسىدىن چىقۋاتقان اولوغ سو تىلىدىن -

تاشقاسە كرىشەب غەزەل ايتىپ محلەگە
 كرىپ بارىدۇ . سونك اطرافى زىلوا تالار ،
 چىرايلىق ناباناتلار بلەن بىزەلگەن . بو -
 گوزەللىككە تاغ شامىلى عشىق . شونىڭ
 اوچون اولارنىڭ چاچلىرىنى تارايدۇ ، غەيغە
 لاپ اوسول اوبىنوتوپ قويوپ قاچىدۇ ، بو
 گوزەل منزىرە ايچىگە فارشى قوبولغان
 بوئخانا بىناسى مغرو رانە گەردە كىد -
 رىب نوروب آلمان بوئخانا ايچىدە كەمەك
 ھەيكىلى بار ، حاضر كىمەلەر اونوشكىدىن
 مدت تىلەپ يانىدۇ ؟ بو سو آلمان اويغور
 خلقىنىڭ قانلىق تارىخى اوزى جواپ بىد -
 رىدۇ : بوئخانا ايچىدە آلتى شەردە آزادلىق
 اوچون كورەشكەن اريغور خلقىنى قىلىمىم
 قلغان ؛ خرتون - قىلانك ، نارىسىدى -
 لمەرنىڭ ۋە خلقى ، وطنى اوچون شەيد
 بولغان مرد يىگىنلر نىڭ قانلىرى بلەن يوزى
 بوياغان « ي » جاڭگىرنىڭ ناملىق خطاي
 منصفارىنىڭ ھەيكىلى قويولغان . بو جالاد
 اويغور لەشكەرلىرىنىڭ قىيىمى بو جايفى كىد -
 لىدىن 38 يىل آوال اريغور خلقىنىڭ آزاد
 لىق كورەش رەھبىرى جھانگىر خوجاينى
 تونوب بىجىنغا اوتكەن ۋە اريغور خلقىنىڭ
 قىلىرىنى دەريا - دەريا آققوزغان خىزمىتى
 اوچون خطابلار مدت تىلەپ عبادەت قىشقا
 لايىقى بود (ھايكەل) بولوپ آلمان ايگان
 ارنوك بوينىدا : « آلتى شەرنىڭ تەربىيەت
 كەردىسى ۋە اونى ساقلايدىغان مازارى »
 قىب خطاي خانى طرفىدىن تىقىم قىلغان
 نومار اسغلى .

بوگون كىچە مانا شو بوئخانا ايچىدە
 اورومچىدىن آلتى شەرنىڭ اوت قويوپ ، خ
 لقنى بىد قانغا بوياشقا كېلىۋاتقان 18 مىڭ
 خطاي چىرىكارىنىڭ سەركەردىلىرى آرام اېلىپ

اوخلاۋاتىدۇ . اولارچوش كورىۋاتىدۇ : « انە
 آلتى شەرنىڭ يىنە اوت قويىدى . قاپقاراتو -
 نەك ايچىدە بىنالار كويۋاتىدۇ ، قايتىدىن
 تىكلەيدىۋاتقان اويغور دەۋلىتىنىڭ اوردىسىغىمۇ
 اوت توناشتى ، مسجدلر ، مىرىسلەر ، ما
 زارلار ، سارايلار ، آت ايغىلىغا آيلان -
 مورولدى . قىرىلار ، آياللار ، يىتم - يە
 سىرلار كوچىلاردا نالە - زار قىلىپ يور
 مەككە ، دەسەلمەككە ، كويىمەككە ، آدە
 لەر گروھ - گروھ قوشخانىلارغا ھايدىلىپ
 بېرىپ بوغوزلانماقدا ، توغرا ماقادا ، نار -
 سىدىلەرنىڭ چىقىرغان آچىق آوازلىرى قاپ -
 قارا توتەكلەر بلەن قوشولوب ھاغا ارچە -
 ماندا . گوبيا قەشقەر خەلقىغە قىامت بول -
 دى خطاي چىرىك باشلىقلىرى بولسا ، بو
 قىزىق دد تاماشەنى « كوروب قاقاخلاپ كو -
 اوشىۋاتىدۇ . 2 نفر اويغور پاسىپانى
 بوئخانا ايچىدىكى دد ھەرتىلىك مېھمانلار »
 نىڭ اويقتوسىغا خالال بەرمەسلىك اوچون بو
 تىنىڭ ارچى بلەن آستى - آستىدە سەب چىقىدە
 ساي طرفكە بورولوب كەتتى . خطايلار
 اوچون خوفلىك بو ايگى كىشىنى ھىچ كىم
 كورمىدى . كىچە كوندوز كوز يومماي
 قاراپ تورغان لعنت قومارلىق دد آلتەشەر
 نىڭ تەربىيەت كەردىسى « لا اولارنى كور
 دى . لەيكىن او ، زووان سورەلمىدى . تاغ
 پورەك اريغور پاسىپانلىرىنىڭ سورى بلەن
 اومولايفىغا آيلانغان ايدى .

2 . 3 كوندىن بىرى تىنەسىز ياتقان
 يامغور خطاي چىرىكلىرىنى سوغا چوشكەن
 چاشقانلار دەك شومشەيتىپ قويغان ايدى ساي
 ايچىدە زە بەردەك ، ملتىق ، اسلىھەلر يىنى
 يامغوردىن قاچورۇپ قومغا كوموب قويغان
 اون نەچچە مىڭ خطاي چىرىگى بى خار -
 مان ارخلاۋاتىدۇ . اويغور پاسىپانلىرى ھە
 ھە اطرافنى تەكشورۇپ ، خطاي چىرىك
 ارىنىڭ پوتون احواللىرىنى بىلىپ قايتتى ؛

بو كچه آسماندا برمو بولوت كو-
 رونمەيدو ، تالک يېقىنلىش قالدی . يوروق
 آريلاش قاراگولوق ايچمده موكدەك
 باسقان تاغلارنك چيمجتلغيفغا قوينيدا شا-
 قيراب ايقيواتقان اولوغ سونك آوازي خا-
 لال بيريپ توريدو .

بر دېنيگه قوزغالغان سهر شاميلي ساي اي-
 چيد ، اومولهپ كيليواتقان ايفور لهشكەر
 لريني انديكر ريب اوتەتتى . خطاي چي-
 ريكاري بولسا ، همان سوت اوبقوسيدا او-
 لاواتيدو .

اوبفور لهشكەرلري خطاي چيريكار
 گه نسبتاً 6 - 7 حصه كام بولسيهو ؛ اوچ
 طرفدين محاصرېگه آلدی وه اولارنى بوت
 خانيدىكى باشقاريدىن آجرتيب قويدى .
 تويوقسىزلا تكبير بلەن باشلانغان هجوم ؛
 خطاي چيريكاريني اوگوسيدىن آجرالغىن
 چاشقنلاردهك تەننيرتيب قويدى . اوبفور
 لهشكەرلري دە اورچاپ ، يوقاتا ، دي-
 گەن آوازلا بلەن آنداق جەك قلدىكى گو
 يا اولار آشلىغا آفەت بولوب چوشكەت چي-
 كتكە پاكى چاشقانلارنى اوروب چەيلەوا-
 تاننى .

جەك چوش مەلېگېچە ايلب بېرادى ، خ
 طايلارنك قارشىلىق كوچى . آلا قاچان اوش
 تولوب گەتكەن ، نھايت بوتخانيفغا كريب
 آلمان برەمگچيسى ابكى اوچ ساعتچە
 وقت قارشى جەك قليب آخري بولارموسە
 رەمجان تاپتى . 18 ، ياك خطاي چيرېگيدىن
 آران اوچ مگچيسى قارا شەر طرفگە جېننى
 ايلب قاچتى ، قاغانلري بولسا نيست وه
 نابود بولوب چرللەردە قالدی .

لهشكەرلەر تاماق يەپ امدېگېنە آرام
 آلمادا ايدى . يولچى منغوللا تورپان ط-
 رفدين كيليواتقان 2 نفر آتلىق خطاي چي-
 رېگېنى توتوب ايلب ، اوبفور لهشكەر باش

لماقربغا تاپشوروب بەردى . چيريكارنى
 تەفتش قليب كورگەندە ، تورپان طرفدين
 اوششاق تالابكى خطاي چيريكاريگە يار-
 گە كيليواتقان چيريكارنك باشلىقلىرى
 طرفدين قارا شەر آمبايفغا اوتكەن برپارچ
 خط تېپلدى . خط دە يزار خاگ يارليغى
 بلەن 24 مك چيريك ، تورت يوز يەتمەش
 زەمبېرەك ، اوچ يوز ھاروبدا اوق ، دارى
 ياراغ ، اسلېھەر بلەن كەلەك ، اوچ كون
 ايچيدە اوششاق تالغا باريەز يزارگە يوز
 غون اوزوق چقارسون ، ديگەن مضموندا
 ايكەن .

اوبفور لهشكەر باشلىقلىرى ينە جدي
 يەت بلەن جەگگە تيارلاندى . دوشمەن كېل-
 واتقان طرفكە كوزەتچى لهشكەرلر اوتتې
 دوشمەنلەرنك هيچ نەرسيدىن بى خبر بو
 طرفكە كيليواتقانلىقىدىن واقف بولوشتى ،
 توختى يوزبېشى ، اسحاق خواجە ، ببالدين ،
 ماومور خافە ، آبدىن لرنك رەھبەرلېگيدە
 تونگانلاردىن سوآخون ، دوعاسى خالفەر بو
 لوملري قوشولوب اوبفور لهشكەرلر 7 -
 قسەغا بولوندى . لهشكەرلر يولنك دوخەو
 شىنى وه 2 طرفيدىكى تاللىقلارنى ، سو
 بوئلرېنى ايگىلەپ كوتوب تورغان ايدى .
 خطاي چيريكلري خبرسىز آريفا كريب كەل-
 دى . تويوقسىزدىن بوقورى آوازدا تكبير
 ايتب اوبفور لهشكەرلري هجومغا اوتتى
 آرقا-آرقاسيدىن دوشمەننك اورتا صفيگە
 ايتلغان زەمبېرەك اوقى دۈەن صفينىن
 قاق بالدين ايكيگە اوزوب تاشلىدى . طرف
 طرفدين چاپ - چاپ آوازي حاضر بولا
 واقف بول اعلاليسى توب ، ملتق وه قلچ
 سداسى فدلەك سريادىن اوتتى آريفا كريب آلغا
 10 ميگچە دوشمەن چيرېگى اوزىنى اوڭ-
 لاپ آلاھى ، ديگيدەك قارشىلىق كور-
 سوتەلەيدى . اسېر چوشوشنى عاريلب

يورۇپ چوقۇر دېگەن جايغا يېقىنلاشتى. بو جايدا دوشمەنلەر توگىلەرنىڭ اوستىدىكى يوكلەرنى چوشورمەيلا قاتار چوكتورگەن وە ھاروبىلارنى تزيپ پانا قلغىن «الدا ما راب بانقان ايدى . اويغور لەشكەرلەرنىڭ كىلىوانقان دووشىنى آڭلاپ كرپىدەك بش نى اېچىكە تقب اېلىپ ھەر طرفدىن اوق اېتىشقا باشلىدى .

اويغور لەشكەرلىرى يىگرمە نەچچە زەم بىرە كدىن توگىلەرگە قارتىپ بىردىنلا اوت اچتى . توگىلەردىكى اوق - دارىلارغا اوت توتۇشوب پارتلاپ كەنتى . توگىلەر ات - ھاروبىلار ، اسلىھەلەر ؛ آدمەلەر قاپ قارا مانان اېچىدە آسمان قەرىگە اوچار ايدى . بىر قانچە وقتقىچە آسماندىن آدمە ھىوان وە اسلىھەلەرنىڭ پارچىلىرى باغدى ، دورىلارنىڭ سېسىق توتونارى وە چاڭ - ئوزۇنلار كېچىنى شونچە قاراڭغۇلاشتوردىكى لەشكەرلەر اوستون بېقىپ آسماندىكى بوتۇزلارنى وە اوز ووجۇدىدىكى نوللارنى كورەلمەس ايدى . بىرەر ساعەتچە قارشى آنقان دوشمەنلەر دەشتلىك اېلىپ بىرلغان ھجومغا طاقت كەلتورەلمەي ارقىغا قاراپ قاچتى . اويغور لەشكەرلىرى دوشمەنلەرنى تاپىلغۇغىچە قوغلاپ كېلىپ نورغونىنى ھلاك قىلىپ تاشلىدى وە بو جايدا بىر كۈچە آرام اېلىپ قوندى .

اويغور لەشكەرلىرىنىڭ سانى 3-4 مىڭ - دىن زىيادە بولمىسىمۇ 3 قېتىمقى جەڭدە اوزىگە نىسبەتەن بىر قانچە ھەسەرتتە ھەم مورەككەپ قوراللانغان دوشمەن چىرىكلىرىنى يېڭىپ چقتى . بونىڭ سەۋەبى نەمە ايدى ؟ شوايدىكى : بوجەڭلەردە اويغور لەشكەرلىرىنىڭ اتقانى ھەم اويوشقان ايدى . ھەم ازادلىق ارچون اېلىپ بارغان

اوزلىرىنى اوزلىرى ھلاك قىلشقا باشلىدى . شوكونى كېچىسى بلەن وە ارتىسى چوش فېشېنگىچە بولغان دەشتلىك جەڭدە مەھىدى رېڭگە اېلىنغان دوشمەن چىرىكلىرى قىلىپ كەتتى . لەيگىن بولونوب قىلغان دوشمەن چىرىكلىرى اوزىنى اوڭلاپ اېلىپ ، ھەم - اندىن خەلق ، مامور خەلق قىسىلارنى مەلۇم قىلىپ ارقىغا چىكىندورگەن ايرى . مەھىدىدىكى دوشمەنلەرنى ماچاڭلاپ تاشلىغان 5 قىسىم لەشكەر قىلىچ اوينوتوب دوشمەن اوستىگە ات سوردى . جەڭ يەنە قىلىپ كەتتى . قولى قوتانىغا بورى تەك - كەندەك يەنتە طرفدىن ھجومغا اوتكەن اويغور لەشكەرلىرى تون يېرىم مەھىدىگىچە جەڭ قىلىپ دوشمەن چىرىكلىرىنى مەلۇم قىلدى نەھىت دوشمەن چىرىكلىرىنىڭ 10 دىن بىر قىسمى جىنىنى سلامت اېلىپ قاچتى . قالغانلىرى بولسا ، اويغور لەشكەرلىرىنىڭ آتە شىن جەڭ ضربىلارى بلەن وە اوز - اوزىنى اولتۇرۇش بلەن ھلاك بىرلەپ كەتتى .

ايكى كېچە بىر كوندوز گىچە بىر يۈم - نوم سو ، بىر بوردا نان يېمەي جەڭ اېلىپ بارغان اويغور لەشكەرلىرى امدىگىنە تاماق بەپ آرام الماقدا ايدى . يەنە پەلسەپانلار : قارا شەردىن بەتتەمىڭ خىطاي چىرىكى ، 3 مىڭ منغول چىرىكى ، 56 ھاروبىدا توپ ، 150 توگە اوق - دارى ، ياراغ - اسلىھەلەر بلەن تېپىلغۇ دېكەن مەنزىلگە كېلىپ چوشتى ، دېگەن خېبرىنى بەردى .

ايكى قېتىمقى جەڭدە قولغا كەلگەن ھەربى غەنىمەتلەر بلەن يەنىمۇ موگەمەل - رەك قوراللانغان لەشكەرلەر عىجاب روح بلەن مەجربىيە وە مەقائىلە اوچون قارا شەھەر طرفكە قوزغالدى . جەھاننى قاراڭغۇلوق باسقان چاغ ايدى ، اويغور لەشكەرلىرى 3 پونەي پولى

5
لارنى
قەدىن
يار
لارنى
پارچ
يىغى
ش
رى
ون
وز
دا
پ
دا

بو كورەشنىڭ مەقسىدىنى جەشكە قاتناشقان پۈتۈن خەلق آڭلىغان ايدى . « قوللوق - دىن اولوم اعلا » دىگەن اوقوم بىلەن روھ لانغان بو خەلق خىطاي چىرىكلىرىگە نىسبەتەن قورقۇمىسىز ، قارام وە بەدار ايدى ، جەك ساعىنلارنىدە كورەشچان آنا - بوويلارنىڭ قزىق قانلىرى اولارنىڭ تومۇرلارنىدەمۇ ھەر كىتەك كەلگەن ايدى . يەنە غالىبىتىنىڭ پار قىن بىر مەھسۇس جەك قىلىش وقتىدا كىيىمىسى بولدى . بىرنىچى دىشمەننى چىچۇ توپ ايتىپ يورىيىنى مۇجۇپ تاشلاش ، ايكىنچىدىن دوشمەننىڭ جەشكە عاجىز قىلىنىشىنى بەلگىلەپ ايلش (خىطاي چىرىكلىرى كوپونچە كىچىسى جەك قىلىدىن نەھىتى قورقار ايدى) مەنا شو سەپلەر دىشمەن اوستىدىن مۇكەممەل غەلبە قىلىنىشىنى ۋە جۇد قا چىقارغان ايدى .

اويغۇر لەشكەرلىرى تىويىلغۇ دىگەن مەنەزىدە بىر كىچە قوزدى ، ھەر مەزگىلىدە مەنغوللاردىن 3 - 4 كىشىنىڭ يول باشلىشى بىلەن قارا شەھەر طرفىگە قوزغالدى تويۇق سىزدىن يولدا ايكى خىطاي چىرىكى اوچ - راپ قولغا چۈشتى ، اولارنى قاتتىق تەۋەتەش قىلىغىنىدا خىطايچىلار چوڭ بوغارەمبىرەك قورۇپ استىجىكام ياساپ آلمانلىغى بىلىندى . لەشكەر باشلىقلىرى چوڭ يولنى تاشلاپ سىرل طرفكە بورولۇپ يۈرۈشكە ھەردى . لەشكەرلەر شەھەرنىڭ گون يۈرۈشىنى چاتلاپ مەيگىپ ، كۈن پەتەش طرفىدىكى تىرەكلىك دىگەن جايغا تۈشتى . بىر طرفى دەريا ، بىر طرفى تاغ وە قويۇق دەرمەلەر بىلەن مەنەزىزىر يەنەگەن بوجاى آدمەننىڭ زوقىنى اشۇ - راتتى . بو كىلىشكەن چىرايلىق مەنەزىر بىلك چاى بوگون قارا شەھەرگە ھجوم قىلىشقا كەل

گەن اويغۇر لەشكەرلىرىنى اوز قوينىغا آلدى . لەشكەرلەر ھەر قايسى اوز مەشغۇلا تىنى جەدى اېلىپ باردى . زەمبەرەكلەر ، مەنقىلەر ، تازىلىنىپ اوقلانماقتا . قىلىچ نەپەزىلەر يىلتىز ابا شوعىلەر چاچماقتا . اوق ، دارىلار بولسا ، مەخفى جايلاغا كىرگۈ - زۈلمە كەدە . ھەممىنىڭ قىيىنچىلىقىدا جەدىت بار ، ھەممىنىڭ گۈڭلىدە بىۋەك ئارىخروا قىيىنچىلىقىدا بەرەكەدە . غەلبە اوستىگە - غەلبە بىلەن بو جايغا كىلىپ قالغان لەشكەرلەر شەھەر اوچۇن بولمىدىن جەشكەردىمۇ غا لىپ بولۇپ چىقىلارغا چوقۇم اشىدۇر . چۈنكى كۈتۈرەنگۈ روھ ۋە ھەر كىتىك دەپ . مەھسۇسى غەلبە پۇراقلىرىنى چاچماقتا ايدى . لەشكەرلەر ھەممە يىراغ اھلىيەلرى بىلەن جەشكە نەپەز ، فقط ھەر كۈتۈپ تۈرىدۇ . ھەربى ار كىلار بولسا ، جەشكى قايىسى طرفىدىن باشلاش ارچۇن مەھسۇسىدە لەشكە كەدە .

صەبىيى صادق بىلەن تەك قارا شەھەرنىڭ اطرافىدا تەكپەر باشكاراپ كەتتى . دوشمەنەگە بىرنىچى ضىرە شەھەر سىيىپىلى سىرتىدا بىدەرىلدى . كۈن لەشكەرلەر بىزىگە تىخى نەھت نۇرىنى چىچىپ اولگۈرمەيگەن ايدى . شەھەرنىڭ سىرتىدا پارچە - پۇرات بازارلار اشۇ خال قىلدى . كۈن قىزىرىپ چىقىچە بولغان اوتلوق وە قانلىق جەشكەردە شەھەرسىرتىدا بىرەر خىطاي چىرىكى قالمىدى . امدى لەشكەرلەر سىيىپىلغا ۋە شەھەر دەروازاسىغا ھجوم باشلىدى . دوشمەنلەر سىيىپىل اوستىدىن اوق يانغۇرۇپ ، خۇدەن وە ئىش ايتىپ بىقن كەلتۈرمەس ايدى . ھجومچىلار ھارويلاغا تۈگە چۈمى ۋە اېچىگە قوم ، تۈپا توشقۇزۇلغان قاپلارنى تىزىپ اوتۇرۇشنى بىلەن بورۇپ كىلىپ ، سىيىپىل دەروازى

مادىلارغا فارشى اوق ايتىشىدىن باش تارتتى
منغوللار خىتاي خانلىقىدىن ھېچ نەرسە
ياخشىلىق كەلمەيدىغانلىقىنى سەزگەن و
خىتاي غەلبىدارلىرىنىڭ تېجىمەللىكىدىن توپقان
ايدى. شۇنىڭ ئۈچۈن اويغور لەشكەرلە-
رىنىڭ قارا شەرنى فتح قىلىشىنى توسمىدى.
اۈز ايجىدە تەفرىقىغا اوچرىغان دوشمەنلەر
برمو - بىر مغلۇبىيىتكە قاراپ يۈز توتتى.
اويغور لەشكەرلىرى بىر ھەفتە ايجىدە قار
شەرنى بىتون اطرافلىرى بىلەن تامامەن دوش
مەنزىل تازىلىدى .

زىيىغا اوت ئويدى . دەريازا لوغۇلداپ
ياتماقدا ايدى . دوشمەنلەرنىڭ ھوشى كا
مىسىدىن اوچوب ، دوت دىماغىدىن چىقتى .
مشھور تارىخچىنىڭ تىصويرى بويىچە « يۈ-
رونى جەن اولارنىڭ كوزىگە قاراڭغۇ كو-
رۇندى ؛ قول پوتى حرىكتىدىن قالدى . قو
لىدىن ملىتىق شاراقلاپ يەرگە چۈشتى .
اولوك ، تىرىككىدىن بى خېر بولوب ، ھاڭ
بېقىپ دەڭ تۈرۈپ قالدىلەر » خىتاي چو -
رىكىلىرى آرسىدا غولغە فەيدا بولدى . خ-
طاي چىرىكىلىرى ايجىدىكى منغوللار مىس-

ھەر دەرىجىلىك تىشكىلاتلاردا

اىلى وىلايىتى بويىچە كۈنەس ، چا
غەنزە ناھىيەلىك كومىتېتلىرى ناھىيەلىك
كونفرېنسىيە اوتكوزدى . قالغان ناھىيەلىك
كومىتېتلىرى اىلى وىلايىتىلىك كونفرېنسىيە
قرارلىرى ۋە ناھىيەلىك كومىتېت خىزمەت-
لىرى اوستىدە نەتىجىلىك قرارلار قبول
قلىپ خىزمەتكە كىرىشتى .

التاي وىلايىتىلىك كومىتېتى گەرچە
كىيىنرەك تەشكىل قىلغان بولسىمۇ قارمى
غىدىكى سارسۇمبە ، قابا ، يۈرېشىن ،
چەمەنەي ناھىيەلىك كومىتېتلىرىنىڭ خىزمەتلىرى
نى تولۇق يولغا قويدى .

جىڭ ناھىيەلىك كومىتېتى شويىل غەزە

ۋار ايبىدىن باشلاپ (ايرىپە چىلا اورۇن-
لارنى جىسابقا آلمايدىغاندا) خىزمەتكە جىدى
كىرىشتى . شەمەدىلىككە بۇ ناھىيەدىكى اعضا
لار نظام نامىنى تولۇق ۋە موافىق چو-

شىرقى تۈركىستان انقلاپچىل ياشلار
تىشكىلاتى بىرىنجى نۆۋەتلىك اىلى وىلايىتى-
لىك كونفرېنسىيەسىنىڭ اوتولىشى ھەرىدەرى
جىلىك تىشكىلاتلار خىزمىتىنىڭ سۈرعت بىلەن
تىرقى قلىشىغا ايلاب باردى . شۇنىڭ بىلەن
تىشكىلاتىدەزغا خەلقىمىزنىڭ مەجىتتىنى بەنىمۇ
كوچلەندۈردى . بۇ ھەقتە تۈۋەندىكىچە
تەفسىلى بىانات بىرىپ اوتىمىز .

تەشكىلى جەھتىدىن

اىلى وىلايىتىلىك كونفرېنسىيەدىن كىيىن
تارىخاناي وىلايىتىلىك كومىتېتى ناھىيەلىك
كونفرېنسىيەلەر اوتكوزۇپ ، ناھىيە ۋە رايون-
لوق كومىتېت ۋە كىللىرىنىڭ اشترىكى بىلەن
وىلايىتىلىك كونفرېنسىيە اوتكوزۇپ ، اوتكەن
بىر يىللىق خىزمەتلىرىنى مزا كىرە قايىپ ، كەل-
گۈسى خىزمەتلىرى ۋچۈن نەتىجىلىك قرارلار
قبول قىلدى .

شونوب خىزمىتى قىلىشى ضرور .

منغول كورە ناھىيەلىك كومىتېتى -
كونفرېنسىيە دىن كىيىن مارت آيىغا
قىر خىزمىتى نەتىجىلىك آغا باسالمايغان
بولسىمۇ، مارت آيىدىن باشلاپ خىزمىتى
فعاللىتى يوكسولوشكە باشلىدى .

چىكىشكە نىگىزلىك بولغان تشكىلات سو-
مول ناھىيەلىك كومىتېتى بولوب ، تا
ماي آيىغا قىر خىزمىتى تەشكىلى مستحکم
بولمىدى . ئەمدى ماي آيىدا كورسو-
تولگىن يول - يورۇقلار علمى رەھىشە
ايجرا قىلسا ، ئەلبەتتە بو ناھىيەلىك كوم
تېتىنىڭ خىزمىتىمۇ سۈرئەت بىلەن آغا
بېسىش امكانىيىتى بار .

رايونلوق كومىتېتلەر بويىچە آغا
دا ، غولجا شەر 1 - 2 رايونلوق
كومىتېتلارنىڭ فارمىيىدىكى كورژوكلار
تەشكىلى بىستەرلىك دىرىجىدە مستحکم
ئەمەسلىكى كورىلدى . (تەكشۈرۈش -
بويىچە) ماي آيىدىن باشلاپ بو احوال-
مۇ تۈزۈلۈشكە باشلاندى .

غولجا ناھىيەلىك كومىتېتى قارمىغى-
دىكى باشلانغۇچ تەشكىلات بويىچە آيلىق
مسابىقە ۋە نەتىجە چىقىرىش ايشىنى يول-
غا سېلىش بىلەن خىزمىتى يەنە بىر قەدەر آغا
سېلىنغا باشلىدى .

غەوما = 47 - يىل كىرىش بەزىبار
لىق تەشكىلاتلارنىڭ تەشكىلى مستحكەملىنىش-
كە باشلىدى . لېكىن آيلىق خىزمىتى دىن

دا كىلاد بىرىلمىگەن تەشكىلاتلار آرشاڭ ،
سومول ، بورنالا ، چىڭ ، نىلما ، ناھىيەلىك
كومىتېتى ۋە ماى ناغرايونلوق كومىتېتى -
لەردىن عبارت .
تعام تەربىيە جەھتىدىن

47 - يىل كىرىش بىلەن « كورەش »

ژورنالى 4 سان 6000 نۇسخە بېسىپ
تارقىتىلدى . تارباغاتاي ۋىلايەتلىك كومىتېتى-
تنىڭ انقىلابچىل ياشلار گېزىتى يىڭى
يىلدىن كىيىن دائىرە ۋە مۇمۇن جەھتىدىن
تولۇقلۇق ئوشقا باشلىدى . لەيكن بو گى-
زىتدە علمى مانىرىلار آز اوچرايدۇ .
كونفرېنسىيە قارارىغا موافىق ناھىيە-

لىك كومىتېتلەردە ، شېفۇ گرافىق
گېزىت نىش قىلىش اشلىرى يولغا سېلىندى .
چىلفەنزە ن . ك . دە « ياشلار آوازى »
سويىدۇك ن . ك . دە ، « كورەشچان يا-
شلار » ، توققۇز تارا ن . ك . دە
« ياشلار بىرلىكى » ، قىزىل كورە ن . -
ك . دە ياشلار قىيىمى « ناملىق گېزىت
لەر نىش قىلماقتا . بولار آرسىدا توق-
قۇز تارا ن . ك . گېزىتىنىڭ صىفت ۋە
مۇمۇن جەھتىدىكى كامچىلىق نوقتىلىرى -
بولسىمۇ قىلغۇن اورۇنلاردا نەتىجىلىك ماتىرى-
ياللار بىلەن نىش قىلماقتا .

مەدەنىي آفارىش اشلىرى بويىچە

بواورۇندىكى خىزمىتى بىرىنچى اورۇنغا
تارباغاتاي ۋىلايەتلىك كومىتېتىنى ايلاش
مەمكىن . بو كومىتېتدا ھەر مىللەت ياشلىرى -

شونىڭ بىلەن غولجە شەھىرى 3-4-5-رايون كومىتېتلەر، نىلقا قزىل كۈرە كۈنەس، بورتالا، چلفە ئىزە، ناھىيەلىك كومىتېتلەردە قراعت خانىلار تەشكىل قىلىنىپ، اعضا ۋە خەلقلىرى فايدالانماقتا.

بىدەن تەربىيە ئىشلىرى خىزمىتى بىلەن تەشكىلاتلاردا نەتىجىلىك مەسئۇلىيەت كىتابى بارماقتا.

اقتىسادى جەھەتتە تەشكىلاتىمىز باشلىرىنى ئوبۇستوروش تەربىيە لەش بىلەن خەلقىمىز غەيمۇنەتچىلىك خىزمىتى كۈرسەنگەنلىكى ئۈچۈن خەلقىمىز تەشكىلاتىمىزغا خىر-خاتىرىلىق قىلماقتا.

جۈملىدىن سوۋىدنىڭ ناھىيە خەلقى سوۋىدنىڭ ن . ك . گە 29 - غىنۋاردا ، 1070000 دۆلەر ، مارتىدا 500000 دۆلەر ، چىڭ ناھىيە خەلقى چىڭ ن . ك . گە 29 غىنۋاردا 1.070.000 دۆلەر . ئاۋرۇپادا 1954.000 دۆلەر 2 تويۇق دۈنەن 4 تويۇق غونان ، 10 تايىنچا بىرىمبۇ 41 باش قۇي ، 6 باش سەرگەش ، مارتىدا ، 21 باش قۇي 15 باش اوچكە ، قزىل گۈرە مەھسۇلات خىزمىتى قزىل كۈرە ن . ك . گە 1.170000 دۆلەر ، 154 تويۇق تۈرلۈك جانلىق مال ؛ ئوقۇقۇز تارخلقى ن . ك . گە 500200 دۆلەر كۈنەس ناھىيە خەلقى ، كۈنەس ن . ك . گە 200.000 دۆلەر ، 28 مارتىدا مەھسۇلات خىزمىتى 694500 دۆلەر ؛ بۇرۇنلا خەلقى بورتالان . ك . گە 2.928.000 دۆلەر 185 تويۇق تۈرلۈك مال ، 120 غولجە شەھىرى 4 - رايونلۇق كۈرە مەھسۇلاتى ، غولجە شەھىرى 4 - رايونلۇق كۈرە مەھسۇلاتى 97300 دۆلەر ؛ نەقى ناھىيە

نىڭ غولجە ناھىيە سانائەت نەھىيە ئورمان - كەسپ قىلىنىپ ، ئوتكەن ۋاقىتدا ۋىلايەت ، ناھىيە كومىتېتلىرى بويىچە سانائەت نەھىيە ئورمان - كەسپ قىلىنىپ ، « يۈسۈپ خەمەت » ، « ئورمان تەنتەك » ، « بوزىيىگە » ، « ئاھىر - زۈمەرە » ، « سېنى پىلانچىلىك » ، « خېيالىي تىبابەت » ، « ئاخۇق » ، « ئىزىلىگەن كىرىم » ، « ئىرتار غەيىن » ، « چۈرۈك » ، « زەنگەر قان » ، « چىرىك - سېلىست » ، « پارتىزان » ناملىق ۳۰ كىتابلىرى 40 نۆۋەت ئوينىلۇپ ئوتۇرۇلغان .

ئىلى ۋىلايىتى بويىچە تەشكىلاتىمىز تەشەببۇس ۋە ۋىلايەتلىك مەھسۇلات ئىدارىسىنىڭ كۈچ قىزىقى بىلەن بارلىق تەشكىلاتلارغا 3 نۇسخە ۋە ناھىيەلىك كومىتېت ۋە ناھىيەلىك مەھسۇلات ئىدارىلىرىنىڭ مەھسۇلاتى بىلەن ناھىيەلىك سانائەت نەھىيە ئورمان - كەسپ قىلىنىپ ، يولغا قويۇلدى . (بۇ ئورمان - كەسپ خىزمىتى كۈرسەتكەن سوۋىدنىڭ چلفە ئىزە ، بورتالا ، كۈنەس ، قزىل كۈرە ، ئوقۇقۇز شەھىرى ناھىيەلىك كومىتېتلىرىنى كۈرسۈتۈش كىتابى قىلىندۇ . قالغان نەھىيە ، سوۋىد ، چىڭ ، ئارشاڭ ناھىيەلىك كومىتېتلىرىدىن نەھىيە نەتىجىلىك جۈملىسى)

ناھىيەلىك بويىچە « گۈلنەس » ، « خېيالىي تىبابەت » ، « قزىپە » ، « شوغا » ۳۰ كىتابلىرى ئوينىلۇپ چىقتى . ئورمان - كەسپ باشقا كۈنەس نەھىيە قىزىقى مەھسۇلات مەركىزى كومىتېت قارمىقىدا « ا.ى.ت.م.ك » كىتاب دۇكانى « ئىچىلىپ ئورمان - كەسپ نەھىيە ۋە ئادەبىي كىتابلار سېتىلماقتا

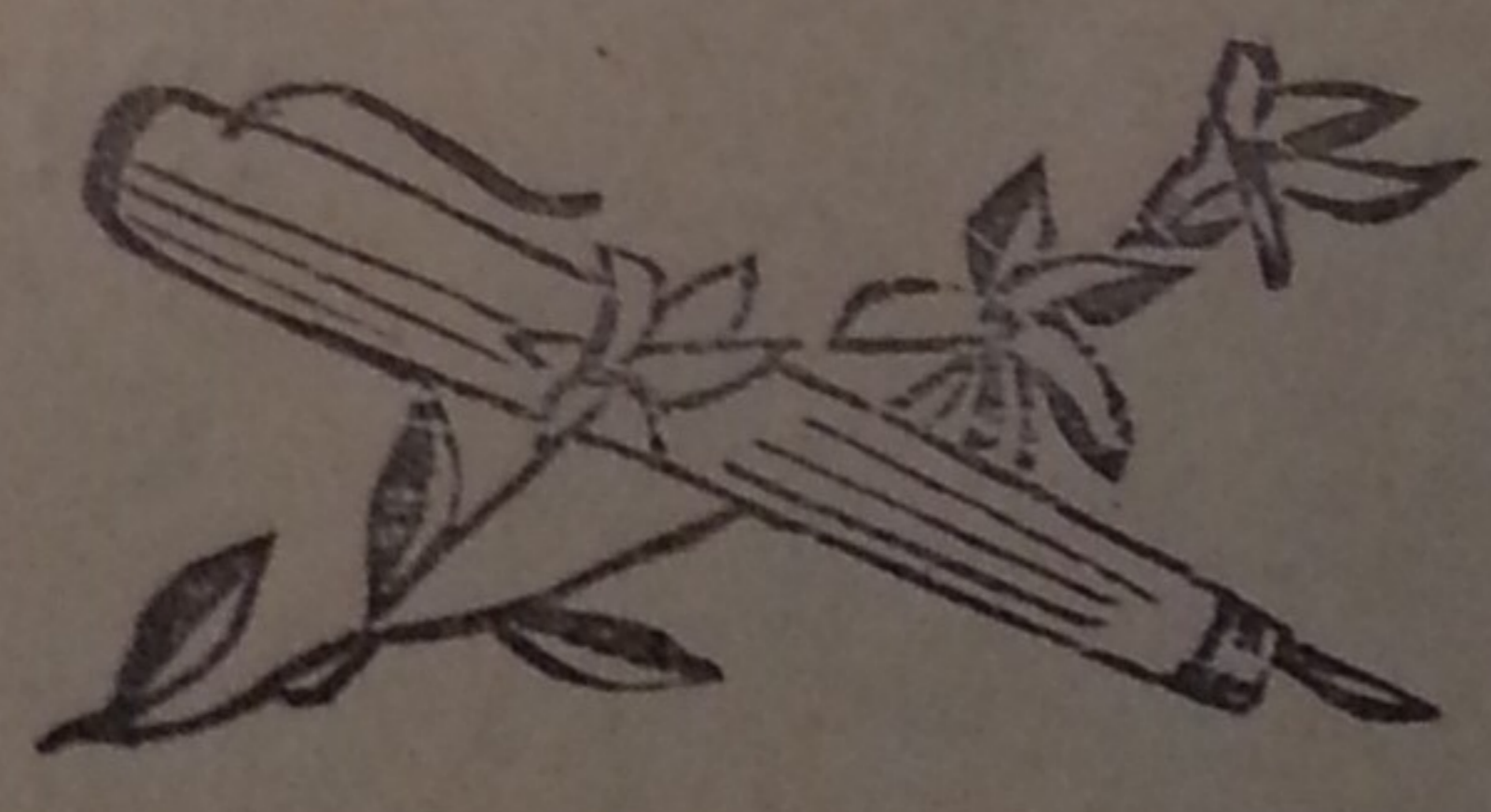
ھەر دەرىجىلىك تەشكىلاتلار يوقىرى
ئىدا كورسوتىلگەن اوتوفلارنى ارستوروب
كەمچىلىك نۇقتىلارنى ئوگونوب ، تەشكىلات
لار خىزمىتى اوستىدە يېتىلدىن بىكى مواد
فەقەتلەر قاراشىغا كوچ چقىرىشلىرى اومىد
فلەندو .
م . ضىام .

تەزمغا اېلىش خىزمەتلەرنى كېچىكتورمەسى
واختىدا بېجىرىپ توروش (اعضالار او
ستىدە) . 7- اعضالارنىڭ اوگونوش اشلىرى
بىنى ھېسابقا اېلىش . 8- حسابات اشلىرى .
بىنى واختىدا يوللاپ توروش . لارى كېرىك .
شونداق قىلغاندىلا تەشكىلات خىزمىتى يەنە
بىر قەدەم آلفاسورولگوسى .

نەشرى : شەرقى ئور كەستان انفلاپچل باشلار تەشكىلاتى مەركىزى قومىتەتنى
ژورنالنىڭ مەسئول مەحرىرى : س . سىف اللەفى ، مەحرىرنىڭ اورون باسا -
رى : ز ، قادىرى . كاتىبى م . عەئەنى .
آدىرىس : شەر غولجا مەركىزى كوچا ، قورا نومرى 49

شەرقى ئور كەستان انفلاپچل باشلار تەشكىلاتىنىڭ مەركىزى قومىتەت باسماخانىسى
قرازى : 2000

آديمى ارسمەك دېمە گېل آديمى ،
• آنېكم يوق خلق غەمىدىن غەمى
نواشى

خلقىنى آلايمەن دېگېنىڭ ،
• اوزەڭنىڭ آلايغىنىڭ .

اولومدىن انچە قوقما ،
• اولەمەن بولوب ياشاشدىن قوق .

هجريه ۱۳۶۶
جەادااخىر

ملاى 1947
ماى

گورەش «ژورنالى»

1947